ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο πενταμελές τμήμα) της 16ης Σεπτεμβρίου 1998 *

Στην υπόθεση Τ-188/95,

Waterleiding Maatschappij «Noord-West Brabant» NV, εταιρία ολλανδικού δικαίου, με έδρα το Oudenbosch (Κάτω Χώρες), εκπροσωπούμενη από τους P. H. L. M. Kuypers, δικηγόρο Breda, και H. M. Gilliams, δικηγόρο Βρυξελλών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο του Jean-Marie Bauler, 47, Grand-Rue,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τους H. van Vliet, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

υποστηριζομένης από

το **Βασίλειο των Κάτω Χωρών**, εκπροσωπούμενο από τους M. Fierstra και J. S. van den Oosterkamp, βοηθούς νομικούς συμβούλους στο Υπουργείο Εξωτερικών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία των Κάτω Χωρών, 5, rue C. M. Spoo,

παρεμβαίνον,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

που έχει ως αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως SG(95) D/8442 της Επιτροπής, της 3ης Ιουλίου 1995, σχετικά με την ενίσχυση υπ' αριθ. NN 13/95 — Κάτω Χώρες — Wet belastingen op milieugrondslag,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από την P. Lindh, Πρόεδρο, και τους R. García-Valdecasas, K. Lenaerts, J. D. Cooke και M. Jaeger, δικαστές,

γραμματέας: A. Mair, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 25ης Μαρτίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της προσφυγής

1 Το 1992 η Ολλανδική Κυβέρνηση υπέβαλε στο Ολλανδικό Κοινοβούλιο (Staten-Generaal) πρόταση νόμου με τίτλο Wet op de verbruiksbelastingen op milieugrondslag και κατόπιν Wet belastingen op milieugrondslag (νόμος περί φόρων καταναλώσεως για την προστασία του περιβάλλοντος (στο εξής: WBM). Η Ολλανδική Κυβέρνηση πρότεινε να επιβαρυνθούν δύο προϊόντα — τα υπόγεια

ύδατα και τα απόβλητα — με νέους φόρους καταναλώσεως, ο δε ήδη υφιστάμενος φόρος επί των καυσίμων να ενσωματωθεί στον νόμο αυτό. Η πρόταση προέβλεπε φόρο 0,25 ολλανδικών φιορινίων (HFL) ανά m^3 υπογείου ύδατος που συλλέγεται από τις εταιρίες διανομής ύδατος (άρθρο 9, στοιχείο a). Προτιμησιακός συντελεστής 0,125 HFL/m^3 θα εφαρμοζόταν στις άλλες επιχειρήσεις που συλλέγουν οι ίδιες υπόγεια ύδατα (στο εξής: αυτοτροφοδοτούμενες επιχειρήσεις) (άρθρο 9, στοιχείο b). Εντούτοις στην πρόταση προβλεπόταν πλήρης απαλλαγή από τον φόρο επί των υπογείων υδάτων για τις αυτοτροφοδοτούμενες επιχειρήσεις με δυνατότητα εξαγωγής το πολύ 10 m^3 ανά ώρα (άρθρο 8, στοιχείο a). Η συλλογή ύδατος από επιχείρηση για άρδευση απαλλασσόταν επίσης, υπό την προϋπόθεση ότι δεν υπερβαίνει τα 100 000 m^3 (άρθρο 8, στοιχείο e). Όσον αφορά τον φόρο επί των αποβλήτων, καθοριζόταν σε 28,50 HFL ανά 1 000 κιλά (άρθρο 18). Η πρόταση νόμου περιελάμβανε απαλλαγή από τον φόρο επί των αποβλήτων για την ανακύκλωση της ανασκαφείσας λάσπης και του μολυσμένου χώματος που δεν δύνανται να υποστούν επεξεργασία καθαρισμού (άρθρο 17).

2 Με έγγραφο της 7ης Αυγούστου 1992, αυτή η πρόταση νόμου κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ.

3 Με έγγραφο της 3ης Δεκεμβρίου 1992, η Επιτροπή γνωστοποίησε στην Ολλανδική Κυβέρνηση ότι, στις 25 Νοεμβρίου 1992, έλαβε την απόφαση SG(92) D/17278 να μην αντιταχθεί στα μέτρα ενισχύσεως του WBM, αφορώντα τους φόρους επί της συλλογής υπογείου ύδατος και επί των αποβλήτων που δίδονται σε επιχείρηση επεξεργασίας αποβλήτων.

4 Στο έγγραφο αυτό η Επιτροπή επισήμαινε ότι ο φόρος καταναλώσεως επί της εξαγωγής υπογείου ύδατος επέτρεπε ελαφρύνσεις, ήτοι:

— ορισμένες απαλλαγές για τις μόνιμες ή προσωρινές μικρές εξαγωγές, που λειτουργούν ως κατώτατα όρια για να απλοποιείται πρακτικώς η είσπραξη του φόρου·

— διαφοροποιημένο συντελεστή αναλόγως του αν η εξαγωγή γίνεται από εταιρίες διανομής ύδατος ή από αυτοτροφοδοτούμενες επιχειρήσεις.

5 Η απόφαση αυτή δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* της 24ης Μαρτίου 1993 (C 83, σ. 3).

6 Με έγγραφο της 6ης Δεκεμβρίου 1993, η Ολλανδική Κυβέρνηση κοινοποίησε στην Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, πρόταση τροποποιήσεως του WBM. Οι εν λόγω τροποποιήσεις αφορούσαν, μεταξύ άλλων, τον συντελεστή του φόρου επί των υπογείων υδάτων, που καθορίστηκε στο εξής σε 0,34 HFL για τις εταιρίες διανομής ύδατος και σε 0,17 HFL για τις αυτοτροφοδοτούμενες επιχειρήσεις (νέο άρθρο 9, στοιχεία a και b).

7 Με έγγραφο της 13ης Απριλίου 1994, η Επιτροπή πληροφόρησε την Ολλανδική Κυβέρνηση περί της από 29 Μαρτίου 1994 αποφάσεως να μην αντιταχθεί στις τροποποιήσεις αυτές.

8 Η εν λόγω απόφαση δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της 4ης Ιουνίου 1994 (C 153, σ. 20).

9 Στη συνέχεια, με αλληλογραφία της 27ης Οκτωβρίου 1994, η Ολλανδική Κυβέρνηση κοινοποίησε στην Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, πρόταση τροποποιήσεως του WBM με την προσθήκη μιας μόνιμης διευκρινίσεως και δύο διευκρινίσεων προσωρινής ισχύος, την οποία κατέθεσε στο Ολλανδικό Κοινοβούλιο στις 13 Οκτωβρίου 1994.

10 Όσον αφορά τον φόρο επί των υπογείων υδάτων, η Ολλανδική Κυβέρνηση πρότεινε δύο ευνοϊκά φορολογικά μέτρα (στο εξής: απαλλαγή για το ύδωρ αποπλύσεως), δηλαδή απαλλαγή για την συλλογή υπογείου ύδατος για την απόπλυση των επαναχρησιμοποιούμενων συσκευασιών (νέο άρθρο 8, στοιχείο h, του WBM), καθώς και τη δυνατότητα επιστροφής του φόρου για τις επιχειρήσεις που προμηθεύονται από εταιρία διανομής ύδατος το ύδωρ για την απόπλυση των επαναχρησιμοποιούμενων συσκευασιών (νέο άρθρο 10 A).

11 Όσον αφορά τον φόρο επί των αποβλήτων, η Ολλανδική Κυβέρνηση προέβλεπε αύξηση του φόρου από 28,50 σε 29,20 HFL ανά 1 000 κιλά (νέο άρθρο 18 του WBM), δυνατότητα επιστροφής του φόρου σε οποιονδήποτε παραδίδει κατάλοιπα αποχρωματισμού προς μεταποίηση (νέο άρθρο 18 A, παράγραφος 1, στο εξής: απαλλαγή για κατάλοιπα αποχρωματισμού) και σε οποιονδήποτε παραδίδει απόβλητα ανακυκλώσεως πλαστικών υλών σε επιχείρηση μεταποιήσεως αποβλήτων (νέο άρθρο 18 A, παράγραφος 2, στο εξής: απαλλαγή για απόβλητα ανακυκλώσεως πλαστικών υλών).

12 Με έγγραφο της 25ης Νοεμβρίου 1994, η Επιτροπή ζήτησε συμπληρωματικές πληροφορίες, οι οποίες παρασχέθηκαν από την Ολλανδική Κυβέρνηση με έγγραφο της 20ής Δεκεμβρίου 1994. Με το έγγραφο αυτό, η Ολλανδική Κυβέρνηση πληροφόρησε την Επιτροπή ότι το δεύτερο τμήμα του Ολλανδικού Κοινοβουλίου είχε, εν τω μεταξύ, δεχθεί την πρόταση νόμου με ορισμένες τροποποιήσεις, μία από τις οποίες συνίστατο στην προσωρινή εξομοίωση της ανασκαφείσας λάσπης που δύναται να υποστεί επεξεργασία καθαρισμού με την ανασκαφείσα λάσπη που δεν δύναται να υποστεί επεξεργασία καθαρισμού.

13 Το τελικό κείμενο του WBM με τις τροποποιήσεις αυτές εγκρίθηκε από τις ολλανδικές αρχές στις 23 Δεκεμβρίου 1994. Ο νόμος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1995.

14 Εν τω μεταξύ, η προσφεύγουσα, ολλανδική εταιρία διανομής ύδατος, και η Vereniging van Exploitanten van Waterleidingbedrijven in Nederland (στο εξής: VEWIN) κατέθεσαν στις 16 Δεκεμβρίου 1994 καταγγελία στην Επιτροπή, καταγγέλλοντας το ασυμβίβαστο του WBM με το κοινοτικό δίκαιο και καλώντας την Επιτροπή, μεταξύ άλλων, να κινήσει τον τυπικό έλεγχο των επίδικων μέτρων ενισχύσεως δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης και, προτού λάβει απόφαση, να προβεί σε ακρόαση των καταγγελλόντων.

15 Με έγγραφο της 25ης Ιανουαρίου 1995 τιτλοφορούμενο «Μέτρο ενισχύσεως υπ' αριθ. NN13/95 (N639/94) — Πρόταση νόμου τροποποιήσεως του WBM», η Επιτροπή πληροφόρησε την Ολλανδική Κυβέρνηση ότι, λόγω της εκδόσεως και της

θέσεως σε ισχύ του προταθέντος νόμου περί τροποποιήσεως του WBM με τη μόνιμη διευκρίνιση και τις δύο διευκρινίσεις προσωρινής ισχύος, πριν από την έγκρισή της από την Επιτροπή, τα μέτρα ενισχύσεως του νόμου θεωρούνται μη κοινοποιηθείσες ενισχύσεις. Με την ευκαιρία αυτή, η Επιτροπή ζήτησε να της κοινοποιηθούν τα πλήρη κείμενα του WBM.

16 Στις 15 Φεβρουαρίου 1995, η Ολλανδική Κυβέρνηση μεταβίβασε στην Επιτροπή τα κείμενα αυτά. Επισήμανε ότι ήσαν όμοια με τα αποσταλέντα στις 20 Δεκεμβρίου 1994. Προσέθεσε ότι η επιστροφή των εισπραχθέντων φόρων θα ετίθετο σε ισχύ από την 1η Απριλίου 1995, πράγμα το οποίο παρείχε στην Επιτροπή επαρκή χρόνο για τη λήψη της αποφάσεώς της.

17 Στις 17 Μαρτίου 1995 η προσφεύγουσα και η VEWIN κατέθεσαν συμπληρωματική καταγγελία, ζητώντας εκ νέου από την Επιτροπή να προβεί στον τυπικό έλεγχο των επίδικων μέτρων ενισχύσεως και απαιτώντας να διατάξει την αναστολή θέσεως σε ισχύ του WBM.

18 Με την απόφαση SG(95) D/8442, της 3ης Ιουλίου 1995, σχετικά με την ενίσχυση υπ' αριθ. NN13/95 — Κάτω Χώρες — Wet belastingen op milieugrondslag (στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση), η Επιτροπή γνωστοποίησε στην Ολλανδική Κυβέρνηση την άποψή της περί της καταστάσεως:

«Τα μέτρα ενισχύσεως του WBM, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 61, παράγραφος 1, της Συμφωνίας ΕΟΧ, μπορεί να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά λόγω του άρθρου 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 61, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συμφωνίας ΕΟΧ, δεδομένου ότι συνάδουν προς τις διατάξεις της παραγράφου 3.4 των κοινοτικών κανόνων για τις ενισχύσεις υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος» (προσβαλλομένη απόφαση, σ. 9, έβδομο εδάφιο).

19 Με έγγραφο της 2ας Αυγούστου 1995, η Επιτροπή γνωστοποίησε στους καταγγέλλοντες ότι ενέκρινε τα μέτρα ενισχύσεως που είχαν καταγγείλει με τις ανωτέρω δύο καταγγελίες τους. Η Επιτροπή επισύναψε στην επιστολή της αντίγραφο της προσβαλλομένης αποφάσεως.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

20 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 9 Οκτωβρίου 1995, η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.

21 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 11 Δεκεμβρίου 1995, η Επιτροπή προέβαλε ένσταση απαραδέκτου δυνάμει του άρθρου 114, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας.

22 Με διάταξη της 27ης Μαρτίου 1996, επετράπη η παρέμβαση του Βασιλείου των Κάτω Χωρών προς στήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής.

23 Με διάταξη της 17ης Οκτωβρίου 1996, το Πρωτοδικείο (τέταρτο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να εξετάσει την προβληθείσα ένσταση απαραδέκτου από κοινού με την ουσία της υποθέσεως.

24 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση·

— στην περίπτωση όπου η προσβαλλομένη απόφαση δεν μπορεί να ακυρωθεί βάσει των τεσσάρων πρώτων λόγων που προβάλλει η προσφεύγουσα, να διατάξει την Επιτροπή να προσκομίσει όλα τα εσωτερικά έγγραφα που σχετίζονται με την έκδοση της αποφάσεως αυτής, προκειμένου να διαπιστωθεί αν η απόφαση αυτή εκδόθηκε κατ' εφαρμογήν της αρχής της συλλογικότητας και του εσωτερικού κανονισμού της Επιτροπής·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

25 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να κρίνει απαράδεκτη την προσφυγή·

— επικουρικώς, να την απορρίψει επί της ουσίας·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

26 Το παρεμβαίνον ζητεί να γίνουν δεκτά τα αιτήματα της Επιτροπής.

27 Βάσει εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τέταρτο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Πάντως, το Πρωτοδικείο κάλεσε τους διαδίκους να απαντήσουν σε ορισμένες γραπτές ερωτήσεις πριν από την επ' ακροατηρίου συζήτηση, στις οποίες δόθηκε εμπροθέσμως απάντηση.

28 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 25ης Μαρτίου 1998.

Νομική εκτίμηση

29 Η προσφεύγουσα επικαλείται έξι λόγους προς στήριξη της προσφυγής της, οι οποίοι αντλούνται, πρώτον, από την καταστρατήγηση της διαδικασίας που προκύπτει από τη μη κίνηση της τυπικής διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, δεύτερον, από την παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης, τρίτον, από την παραβίαση πολλών γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου, τέταρτον, από την υπέρβαση εξουσίας, πέμπτον, από την παράβαση του άρθρου 163 της Συνθήκης και, έκτον, από τη μη κίνηση της τυπικής διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης όσον αφορά τα μέτρα ενισχύσεως του WBM που είχαν προηγουμένως εγκριθεί από την Επιτροπή.

30 Επειδή η προσφεύγουσα παραιτήθηκε από τον πέμπτο λόγο ακυρώσεως κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το δεύτερο αίτημα της προσφυγής, που σκοπεί σε μέτρο οργανώσεως της διαδικασίας προς στήριξη του λόγου αυτού, κατέστη άνευ αντικειμένου.

Επί του παραδεκτού

31 Η Επιτροπή και το παρεμβαίνον φρονούν ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη για δύο λόγους: αφενός, η προσβαλλομένη απόφαση δεν αφορά ατομικά την προσφεύγουσα, υπό την έννοια του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης· αφετέρου, η προσβαλλομένη απόφαση είναι βεβαιωτική, καθόσον αναγνωρίζει ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά τα μέτρα ενισχύσεως του WBM που είχαν ήδη εγκριθεί με αποφάσεις που κατέστησαν εν τω μεταξύ απρόσβλητες.

32 Πρέπει να εξεταστούν διαδοχικά οι δύο αυτοί λόγοι περί απαραδέκτου, προτού εξεταστούν ορισμένες ιδιαίτερες περιστάσεις που προβάλλει η προσφεύγουσα για να δικαιολογήσει το παραδεκτό της παρούσας προσφυγής.

Α — *Επί του ζητήματος αν η προσβαλλομένη απόφαση αφορά άμεσα και ατομικά την προσφεύγουσα*

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

33 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν αφορά άμεσα και ατομικά την προσφεύγουσα.

34 Συναφώς, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι η απόφαση εγκρίσεως της ενισχύσεως μπορεί να θεωρηθεί ότι, ενδεχομένως, αφορά ατομικά μόνον τις επιχειρήσεις που βρίσκονται σε άμεσο ανταγωνισμό με τους απολαύοντες μέτρου κρατικής ενισχύσεως.

35 Εν προκειμένω, οι επιχειρήσεις που απολαύουν των εν λόγω ενισχύσεων ανήκουν στη βιομηχανία των ειδών διατροφής, στη βιομηχανία χαρτιού και χαρτονιού και στη βιομηχανία ανακυκλώσεως πλαστικών υλών. Επομένως, οι επιχειρήσεις αυτές δεν βρίσκονται σε άμεσο ανταγωνισμό με την προσφεύγουσα, εταιρία διανομής ύδατος. Η εταιρία αυτή δεν ανταγωνίζεται ούτε τις αυτοτροφοδοτούμενες επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν λάβει την άδεια να συλλέγουν οι ίδιες τα υπόγεια ύδατα για να τα χρησιμοποιούν στην παραγωγή άλλων αγαθών.

36 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή αναφερόμενη στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 5ης Νοεμβρίου 1997, Τ-149/95, Ducros κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. II-2031, σκέψεις 33 έως 43), και στη διάταξη του Πρωτοδικείου της 18ης Φεβρουαρίου 1998, Τ-189/97, Comité d'entreprise de la Société française de production κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-335, σκέψη 42), ισχυρίστηκε περαιτέρω ότι, ακόμη και αν η προσφεύγουσα είχε την ιδιότητα του ενδιαφερομένου κατά την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, το γεγονός αυτό δεν αρκεί προς απόδειξη του ότι η προσβαλλομένη απόφαση την αφορά άμεσα, κατά την έννοια της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1963, 25/62, Plaumann κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 937).

37 Εξάλλου, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, λόγω του κανονιστικού της χαρακτήρα, η προσβαλλομένη απόφαση με την οποία εγκρίνεται μόνον η εφαρμογή φορολογικών διατάξεων γενικής ισχύος, δεν μπορεί να αφορά ατομικά την προσφεύγουσα. Τέτοιου είδους απόφαση έχει εφαρμογή σε αντικειμενικά καθοριζόμενες καταστάσεις και έχει έννομα αποτελέσματα έναντι κατηγορίας προσώπων τα οποία αναφέρονται γενικά και αφηρημένα (απόφαση του Πρωτοδικείου της 5ης Ιουνίου 1996, Τ-398/94, Kahn Scheepvaart κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-477). Συνεπώς, η απόφαση αυτή μπορεί να θίγει την προσφεύγουσα μόνο λόγω της αντικειμενικής ιδιότητάς της ως εταιρίας διανομής ύδατος.

38 Η Επιτροπή αντικρούει τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι οι επίδικες ενισχύσεις χρηματοδοτούνται από επιβληθέντες σ' αυτήν φόρους. Πράγματι, το προϊόν των φόρων του WBM θα εισερχόταν στον γενικό προϋπολογισμό του Ολλανδικού Δημοσίου. Εν πάση περιπτώσει, η χρηματοδότηση των ενισχύσεων είναι αλυσιτελής όσον αφορά το ζήτημα του παραδεκτού της προσφυγής. Η προσφυγή αυτή δεν είναι παραδεκτή για τον μοναδικό λόγο ότι η προσφεύγουσα θεωρεί ότι έχει θιγεί επειδή οφείλει ορισμένους προβλεπόμενους στον WBM φόρους, η προϋπόθεση δε αυτή δεν έχει καμία σχέση με τα ενδεχόμενα μέτρα ενισχύσεως που περιέχει ο νόμος αυτός.

39 Το παρεμβαίνον θεωρεί ότι τα θεσπισθέντα από τη νομολογία κριτήρια για την αναγνώριση των ιδιωτών που αφορά άμεσα απόφαση της Επιτροπής εγκρίνουσα μέτρο κρατικής ενισχύσεως, κατόπιν της τυπικής διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, πρέπει να εφαρμόζονται και στην περίπτωση όπου η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, κατόπιν προκαταρκτικής εξετάσεως. Ο παραλληλισμός αυτός περιορίζει τον αριθμό των ενδεχομένων προσφυγών κατά των αποφάσεων που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, προκειμένου να τηρηθεί συγχρόνως ο σκοπός των προσφυγών αυτών, δηλαδή η προστασία των δικαιωμάτων των ενδιαφερομένων κατά την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, και το περιεχόμενο του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης αυτής.

40 Όπως και η Επιτροπή, το παρεμβαίνον τονίζει ότι, για να τον αφορά άμεσα η εγκριτική απόφαση, ο προσφεύγων πρέπει να ανταγωνίζεται με τις επιχειρήσεις που απολαύουν του επιδίκου μέτρου ενισχύσεως. Εν προκειμένω όμως οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας αντλούνται μόνον από το γεγονός ότι είναι υπόχρεη του προβλεπομένου στον WBM φόρου. Επομένως, οι αιτιάσεις αυτές ουδόλως

συνδέονται με κάποια ανταγωνιστική δραστηριότητά της. Συνεπώς, η προσφεύγουσα δεν ανέφερε για ποιον λόγο η προσβαλλομένη απόφαση μπορεί να βλάψει τα έννομα συμφέροντά της και να επηρεάσει ουσιωδώς τη θέση της στη συγκεκριμένη αγορά, όπως απαιτεί η απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Ιανουαρίου 1986, 169/84, Cofaz κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1986, σ. 391, σκέψη 28). Εξάλλου, το γεγονός και μόνον ότι η προσφεύγουσα ασκεί δραστηριότητα διανομής ύδατος δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι ανταγωνίζεται τις επιχειρήσεις που δικαιούνται τις περιλαμβανόμενες στον WBM ενισχύσεις.

41 Η Ολλανδική Κυβέρνηση παρατηρεί ότι το συμφέρον της προσφεύγουσας δεν στηρίζεται στην απώλεια των θεσπιζομένων με τον WBM ελαφρύνσεων, αλλά στην εξάλειψη των φόρων επί των αποβλήτων και επί των υπογείων υδάτων που προβλέπονται στον WBM. Συναφώς, η ίδια η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι επηρεάστηκε ουσιωδώς από τον φόρο επί των αποβλήτων, διότι οι επιχειρήσεις διανομής ύδατος παράγουν μεγάλες ποσότητες λάσπης που δύναται να υποστεί επεξεργασία καθαρισμού, οι οποίες υπάγονται στον φόρο επί των αποβλήτων. Η Ολλανδική Κυβέρνηση, αναφερόμενη στις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 17ης Σεπτεμβρίου 1992, T-138/89, NBV και NVB κατά Επιτροπής (Συλλογή 1992, σ. II-2181, σκέψη 33), και της 27ης Απριλίου 1995, T-443/93, Casillo Grani κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1375, σκέψη 7), και στην απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Οκτωβρίου 1995, C-19/93 P, Rendo κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. I-3319, σκέψεις 12 έως 16), θεωρεί ότι η προσφεύγουσα δεν έχει έννομο συμφέρον. Αφενός, η προσφεύγουσα δεν είναι ανταγωνίστρια των δικαιούχων των ενισχύσεων, οπότε ενδεχόμενη ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν θίγει την ανταγωνιστική της θέση. Αφετέρου, τέτοιου είδους ακύρωση δεν θίγει τη θέση της προσφεύγουσας ως υποκείμενη στον WBM, εφόσον η προσφεύγουσα παραμένει υπόχρεη των θεσπιζομένων με τον νόμο αυτών φόρων.

42 Αντιθέτως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλομένη απόφαση την αφορά ατομικά. Οι προϋποθέσεις παραδεκτού προσφυγής κατά αποφάσεως της Επιτροπής ληφθείσας στο πλαίσιο της προκαταρκτικής διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης είναι λιγότερο αυστηρές από τις προϋποθέσεις παραδεκτού προσφυγής κατ' αποφάσεως της Επιτροπής ληφθείσας στο πλαίσιο της τυπικής διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Οι προϋποθέσεις αυτές σκοπούν στην τήρηση των διαδικαστικών δικαιωμάτων που οι ενδιαφερόμενοι αντλούν από την τελευταία αυτή διάταξη. Όλοι οι ενδιαφερόμενοι, αδιακρίτως, μπορούν να ασκήσουν παραδεκτώς προσφυγή κατ' αποφάσεως ληφθείσας στο πλαίσιο της προκαταρκτικής διαδικασίας. Ενδιαφερόμενοι υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης δεν είναι μόνον η επιχείρηση ή οι επιχειρήσεις στις οποίες έχει χορηγηθεί

ενίσχυση, αλλά και «τα πρόσωπα, οι επιχειρήσεις ή οι ενώσεις των οποίων τα συμφέροντα θίγονται, ενδεχομένως, από τη χορήγηση της ενισχύσεως, ιδίως δε οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις και οι επαγγελματικές οργανώσεις» (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Νοεμβρίου 1984, 323/82, Intermills κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 3809, σκέψη 16, και της 19ης Μαΐου 1993, C-198/91, Cook κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-2487, σκέψη 24). Η χρήση του επιρρήματος «ιδίως» καταδεικνύει ότι το Δικαστήριο ανέφερε μόνον ως παράδειγμα τους ανταγωνιστές των επιχειρήσεων στις οποίες έχει χορηγηθεί ενίσχυση. Συνεπώς, αρκεί να αποδειχθεί αιτιώδης συνάφεια μεταξύ, αφενός, της χορηγήσεως της ενισχύσεως και, αφετέρου, της ζημίας των συμφερόντων του προσώπου ή της επιχειρήσεως που ασκεί την προσφυγή ακυρώσεως χωρίς να χρειάζεται το πρόσωπο ή η επιχείρηση αυτή να είναι ανταγωνιστές του δικαιούχου της ενισχύσεως.

43 Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα ανταγωνίζεται τις αυτοτροφοδοτούμενες επιχειρήσεις, στο μέτρο που, λόγω του WBM, οι επιχειρήσεις, αντί να εφοδιάζονται από τις επιχειρήσεις διανομής ύδατος, όπως η προσφεύγουσα, θα εξάγουν οι ίδιες το ύδωρ (βλ. κατωτέρω σκέψη 45).

44 Η προσφεύγουσα θίγεται ουσιωδώς από τον φόρο επί των αποβλήτων, διότι οι επιχειρήσεις διανομής ύδατος παράγουν μεγάλες ποσότητες λάσπης που δύναται να υποστεί επεξεργασία καθαρισμού, οι οποίες υπάγονται στον φόρο επί των αποβλήτων.

45 Εξάλλου, η προσφεύγουσα απώλεσε εισοδήματα λόγω της απωλείας επιχειρήσεων οι οποίες, κατόπιν των μέτρων ενισχύσεως του WBM, έπαψαν να εφοδιάζονται με ύδωρ από την προσφεύγουσα και το αντλούν οι ίδιες. Πράγματι, ο WBM προβλέπει απαλλαγές για τις αυτοτροφοδοτούμενες επιχειρήσεις και οι απαλλαγές αυτές καθιστούν το αντλούμενο ύδωρ αισθητά ολιγότερο δαπανηρό απ' ό,τι το ύδωρ που αγοράζει η προσφεύγουσα. Επομένως, υφίσταται άμεση αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της απαλλαγής των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων και της ζημίας που υπέστη η προσφεύγουσα.

46 Όσον αφορά την απαλλαγή για το ύδωρ αποπλύσεως, η απαλλαγή αυτή έχει το ίδιο αποτέλεσμα. Οι χρήστες του ύδατος αυτού είναι πράγματι, ως επί το

πλείστον, αυτοτροφοδοτούμενες επιχειρήσεις. Η απώλεια των χρηστών του ύδατος συνεπιφέρει αναπόφευκτα και άλλες αυξήσεις της τιμής του ύδατος οι οποίες, με τη σειρά τους, προκαλούν περαιτέρω απώλεια σε επιχειρήσεις που αντλούν οι ίδιες το ύδωρ, εφόσον το μεγαλύτερο μέρος δαπανών εταιρίας διανομής ύδατος αποτελούν οι πάγιες δαπάνες. Είναι προφανές ότι η τιμή του ύδατος αυξάνει αν οι δαπάνες πρέπει να κατανέμονται σε φθίνοντα αριθμό καταναλωτών.

47 Κατά τα λοιπά, η προσφεύγουσα θίγεται από τις χορηγηθείσες ενισχύσεις, στο μέτρο που οι ενισχύσεις αυτές χρηματοδοτούνται στον WBM από αύξηση του φόρου επί των αποβλήτων από 28,50 σε 29,20 HFL. Έτσι η προσφεύγουσα επιβαρύνεται με πρόσθετους φόρους για τη χρηματοδότηση της χορηγήσεως των ενισχύσεων σε άλλες επιχειρήσεις. Συνεπώς, η προσφεύγουσα θίγεται από τις ενισχύσεις αυτές.

48 Ο WBM εκδόθηκε προκειμένου να επηρεάσει τον όγκο της διανομής και της χρήσεως του ύδατος. Συνεπώς, η προσφεύγουσα, εταιρία διανομής ύδατος, θίγεται από τα μέτρα ενισχύσεως που συνεπάγεται ο WBM.

49 Οι εταιρίες διανομής ύδατος κατέχουν ιδιαίτερη θέση στο πεδίο εφαρμογής του WBM. Είναι οι μόνες επιχειρήσεις που πλήττονται από τον πλήρη συντελεστή του φόρου επί των υπογείων υδάτων. Κατά τον χρόνο εκδόσεως του WBM, ο αριθμός των εταιριών διανομής ύδατος που υπάγονταν στον πλήρη φορολογικό συντελεστή ήταν και μπορούσε να είναι γνωστός, εφόσον οι επιχειρήσεις αυτές αποτελούσαν κλειστή ομάδα, τα μέλη της οποίας εξατομικεύονταν με την εισφορά που θέσπισε ο WBM.

Κρίση του Πρωτοδικείου

50 Το άρθρο 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης επιτρέπει στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα να προσβάλλουν τις αποφάσεις που απευθύνονται σ' αυτά ή τις

αποφάσεις οι οποίες, αν και εκδίδονται ως κανονισμοί ή αποφάσεις που απευθύνονται σε άλλο πρόσωπο, τα αφορούν άμεσα και ατομικά.

51 Στην παρούσα υπόθεση, πρέπει κατ' αρχάς να εξεταστεί η έννοια του ενδιαφερομένου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ως προϋπόθεση του παραδεκτού της προσφυγής. Εν συνεχεία, πρέπει να εξακριβωθεί αν η προσφεύγουσα έχει πράγματι την ιδιότητα του ενδιαφερομένου υπό την έννοια της διατάξεως αυτής.

— Επί της ιδιότητας του ενδιαφερομένου, υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, ως προϋποθέσεως παραδεκτού της προσφυγής

52 Στο πλαίσιο του άρθρου 93 της Συνθήκης, πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, της προκαταρκτικής φάσεως εξετάσεως των ενισχύσεων, που καθιερώνει η παράγραφος 3, η οποία έχει ως μοναδικό σκοπό να δώσει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να σχηματίσει μια πρώτη γνώμη ως προς το αν η συγκεκριμένη ενίσχυση συμβιβάζεται εν όλω ή εν μέρει με την κοινή αγορά και, αφετέρου, της φάσεως ελέγχου του άρθρου 93, παράγραφος 2. Μόνο στο πλαίσιο αυτής της φάσεως ελέγχου, που έχει ως σκοπό να επιτρέψει στην Επιτροπή να διαφωτιστεί πλήρως επί του συνόλου των στοιχείων της υποθέσεως, προβλέπει η Συνθήκη υποχρέωση της Επιτροπής να τάξει στους ενδιαφερομένους προθεσμία για την υποβολή των παρατηρήσεών τους (αποφάσεις του Δικαστηρίου Cook κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 22, της 15ης Ιουνίου 1993, C-225/91, Matra κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3203, σκέψη 16, και της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 38).

53 Όταν, χωρίς να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι, βάσει της παραγράφου 3 του ιδίου άρθρου, μια ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, εκείνοι υπέρ των οποίων έχουν τεθεί αυτές οι διαδικαστικές εγγυήσεις μπορούν να επιτύχουν την τήρησή τους μόνον αν έχουν τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν την απόφαση αυτή της Επιτροπής ενώπιον του Δικαστηρίου (προαναφερθείσες αποφάσεις Cook κατά Επιτροπής, σκέψη 23, Matra κατά Επιτροπής, σκέψη 17, και Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, σκέψη 40). Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο κρίνουν παραδεκτή προσφυγή ακυρώσεως αποφάσεως ληφθείσας βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, όταν ο ενδια-

φερόμενος, υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, σκοπεί, με την άσκηση της προσφυγής του, να διαφυλάξει τα διαδικαστικά δικαιώματα που αντλεί από το άρθρο 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης (προαναφερθείσες αποφάσεις Cook κατά Επιτροπής, σκέψεις 23 έως 26, και Matra κατά Επιτροπής, σκέψεις 17 έως 20· απόφαση του Πρωτοδικείου της 22ας Οκτωβρίου 1996, T-266/94, Skibsværftsforeningen κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1399, σκέψη 45).

54 Πάντως, όταν ένας προσφεύγων δεν επιδιώκει την ακύρωση αποφάσεως ληφθείσας στο πλαίσιο της προκαταρκτικής διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, για τον λόγον ότι η Επιτροπή δεν τήρησε την υποχρέωση να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, ή επειδή δεν τηρήθηκαν οι διαδικαστικές εγγυήσεις που προβλέπονται στη τελευταία αυτή διάταξη, το γεγονός και μόνον ότι ο προσφεύγων μπορεί να θεωρηθεί ως ενδιαφερόμενος, υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, δεν αρκεί για να γίνει δεκτό ότι η απόφαση αφορά τον προσφεύγοντα ατομικά υπό την έννοια του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης (προαναφερθείσα απόφαση Skibsværftsforeningen κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 45). Στην περίπτωση αυτή, η προσφυγή είναι παραδεκτή μόνον αν ο προσφεύγων θίγεται από την προσβαλλομένη απόφαση λόγω άλλων περιστατικών ικανών να τον εξατομικεύσουν κατά τρόπο ανάλογο προς αυτόν του αποδέκτη, υπό την έννοια της προπαρατεθείσας αποφάσεως Plaumann κατά Επιτροπής (προαναφερθείσα απόφαση Skibsværftsforeningen κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 45).

55 Εν προκειμένω, η προσβαλλομένη απόφαση ελήφθη βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, χωρίς να κινήσει η Επιτροπή την τυπική διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2.

56 Με το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο, η προσφεύγουσα ζητεί την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως για τον λόγον ότι κακώς η Επιτροπή αρνήθηκε να κινήσει την τυπική διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, καθόσον αφορά τις εγκριθείσες με την απόφαση αυτή ενισχύσεις. Πράγματι, η προσφεύγουσα θεωρεί ότι επιβαλλόταν να κινηθεί η διαδικασία αυτή, εφόσον από μια πρώτη εκτίμηση των επιδίκων ενισχύσεων προέκυπταν σοβαρές δυσχέρειες ως προς τη συμβατότητά τους με την κοινή αγορά.

57 Ενόψει των προαναφερθέντων, πρέπει επομένως να θεωρηθεί ότι η προσβαλλομένη απόφαση αφορά την προσφεύγουσα άμεσα και ατομικά, αν προκύψει ότι έχει την ιδιότητα του ενδιαφερομένου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης.

58 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της Επιτροπής ότι μόνον η ιδιότητα του ενδιαφερομένου δεν αρκεί για να εξατομικεύσει την προσφεύγουσα υπό την έννοια του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης. Εξάλλου, πρέπει να τονιστεί ότι η προβληθείσα από την Επιτροπή νομολογία προς στήριξη του επιχειρήματός της (βλ. ανωτέρω σκέψη 36) αναπτύχθηκε στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως κατ' αποφάσεων με τις οποίες κρίθηκε ότι οι ενισχύσεις συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατόπιν κινήσεως της διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης.

— Επί του ζητήματος αν η προσφεύγουσα έχει την ιδιότητα του ενδιαφερομένου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης

59 Η Επιτροπή και η Ολλανδική Κυβέρνηση φρονούν ότι η προσφεύγουσα δεν έχει την ιδιότητα του ενδιαφερομένου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, εφόσον δεν είναι άμεση ανταγωνίστρια των απολαυόντων των μέτρων ενισχύσεως που εγκρίθηκαν με την προσβαλλομένη απόφαση. Αναφερόμενες στην προαναφερθείσα απόφαση Kahn Scheepvaart κατά Επιτροπής, θεωρούν εξάλλου ότι η προσφυγή πρέπει να κριθεί απαράδεκτη, λαμβανομένου υπόψη της γενικής ισχύος της προσβαλλομένης αποφάσεως.

60 Από πάγια νομολογία προκύπτει ότι οι ενδιαφερόμενοι τους οποίους αφορά το άρθρο 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης δεν είναι μόνον η επιχείρηση ή οι επιχειρήσεις στις οποίες έχει χορηγηθεί ενίσχυση, αλλά και τα πρόσωπα, οι επιχειρήσεις ή ενώσεις των οποίων τα συμφέροντα θίγονται, ενδεχομένως, από τη χορήγηση ενισχύσεως, ιδίως δε οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις και οι επαγγελματικές οργανώσεις (προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου Intermills κατά Επιτροπής, σκέψη 16· βλ., επίσης, προαναφερθείσες αποφάσεις του Δικαστηρίου Cool κατά Επιτροπής, σκέψη 24, Matra κατά Επιτροπής, σκέψη 18, και

Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, σκέψη 41, επιβεβαιώνουσες την απόφαση του Πρωτοδικείου της 28ης Σεπτεμβρίου 1995, T-95/94, Sytraval και Brink's France κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2651).

61 Μολονότι η χρησιμοποίηση του επιρρήματος «ιδίως» από τον κοινοτικό δικαστή μπορεί να δείχνει ότι η επιχείρηση που δεν είναι άμεση ανταγωνίστρια του δικαιούχου μιας ενισχύσεως μπορεί να έχει την ιδιότητα του ενδιαφερομένου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, πρέπει εντούτοις να υπογραμμιστεί ότι, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφαση Intermills κατά Επιτροπής, η προσφεύγουσα ήταν δικαιούχος ατομικής ενισχύσεως που κρίθηκε ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά, ενώ στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι επίσης προαναφερθείσες αποφάσεις Cook κατά Επιτροπής, Matra κατά Επιτροπής και Sytraval και Brink's France κατά Επιτροπής οι προσφεύγουσες ήσαν ή αντιπροσώπευαν ανταγωνίστριες επιχειρήσεις του δικαιούχου καταγγελθέντος ατομικού κρατικού μέτρου. Η προσφυγή στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφαση Intermills κατά Επιτροπής κρίθηκε παραδεκτή για τον λόγον ότι η απόφαση της Επιτροπής αφορούσε την προσφεύγουσα άμεσα και ατομικά, υπό την ιδιότητά της ως δικαιούχου της εν λόγω ενισχύσεως, (απόφαση Intermills κατά Επιτροπής, σκέψη 5). Στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι προαναφερθείσες αποφάσεις Cook κατά Επιτροπής, Matra κατά Επιτροπής, και Sytraval και Brink's France κατά Επιτροπής, οι προσφεύγουσες, ως άμεσες ανταγωνίστριες των απολαυόντων του καταγγελθέντος κρατικού μέτρου, είχαν σαφώς την ιδιότητα των ενδιαφερομένων υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Εξάλλου, οι προσφυγές σκοπούσαν στην τήρηση των διαδικαστικών εγγυήσεων που προβλέπονται στη διάταξη αυτή. Επομένως, οι προσφεύγουσες παραδεκτώς ζήτησαν την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής με την οποία κρίθηκε ότι οι ενισχύσεις συμβιβάζονται με την κοινή αγορά (προαναφερθείσες αποφάσεις Cook κατά Επιτροπής, σκέψεις 23 έως 26, και Matra κατά Επιτροπής, σκέψεις 17 έως 20) ή της αποφάσεως με την οποία κρίθηκε ότι τα καταγγελθέντα μέτρα δεν αποτελούσαν ενισχύσεις υπό την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης (προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Sytraval, σκέψη 48).

62 Πάντως, όταν η Επιτροπή, χωρίς να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, διαπιστώνει ότι, βάσει της παραγράφου 3 του ιδίου άρθρου, ένα γενικό καθεστώς ενισχύσεως συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως αυτής είναι απαράδεκτη αν η ανταγωνιστική θέση του προσφεύγοντος στην αγορά δεν επηρεάζεται από τη χορήγηση της ενισχύσεως. Πράγματι, υπό τις συνθήκες αυτές, ο προσφεύγων δεν έχει την ιδιότητα του ενδιαφερομένου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης.

63 Έτσι, με τη διάταξη της 30ής Σεπτεμβρίου 1992, C-295/92, Landbouwschap κατά Επιτροπής (Συλλογή 1992, σ. I-5003), το Δικαστήριο έκρινε (σκέψη 12) ότι:

«(...) όπως προκύπτει από τον φάκελο της υποθέσεως, οι επίδικες ενισχύσεις ευνοούν αποκλειστικά μια ομάδα μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων με τις οποίες ούτε ο προσφεύγων ούτε οι καλλιεργητές οπωροκηπευτικών τους οποίους αυτός εκπροσωπεί βρίσκονται σε σχέση ανταγωνισμού. Η διατήρηση ή η ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, με την οποία η Επιτροπή επέτρεψε τη χορήγηση των εν λόγω ενισχύσεων στις βιομηχανικές επιχειρήσεις για τις οποίες πρόκειται, δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να επηρεάσει με οποιονδήποτε τρόπο τα συμφέροντά τους.»

64 Ομοίως, με την προαναφερθείσα απόφαση Kahn Scheepvaart κατά Επιτροπής, το Πρωτοδικείο έκρινε (σκέψεις 49 και 50) ότι η προσφεύγουσα δεν είχε την ιδιότητα του ενδιαφερομένου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης και ότι, εφόσον δεν βρίσκεται σε ανταγωνιστική θέση με τους απολαύοντες του εν λόγω γενικού συστήματος ενισχύσεων, το εν λόγω σύστημα αφορά «μόνον έμμεσα και δυνητικά την προσφεύγουσα». Συνεπώς, το Πρωτοδικείο έκρινε την προσφυγή επίσης απαράδεκτη.

65 Συνεπώς, πρέπει να εξεταστούν τα διάφορα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα προς απόδειξη του ότι, μολονότι οι περιλαμβανόμενες στον WBM ενισχύσεις έχουν γενικό χαρακτήρα, η προσφεύγουσα έχει εντούτοις την ιδιότητα του ενδιαφερομένου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης.

66 Πρώτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι εταιρίες διανομής ύδατος είναι οι μόνες επιχειρήσεις που επιβαρύνονται με τον πλήρη φορολογικό συντελεστή επί των υπογείων υδάτων. Εξάλλου, η προσφεύγουσα τονίζει το γεγονός ότι παράγει μεγάλες ποσότητες λάσπης δυνάμενης να υποστεί επεξεργασία καθαρισμού οι οποίες υπάγονται στον φόρο επί των αποβλήτων, ο δε φόρος αυτός αυξήθηκε για να χρηματοδοτηθούν οι ενισχύσεις που κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή στις 27 Οκτωβρίου 1994.

67 Τα επιχειρήματα αυτά πρέπει να απορριφθούν. Πράγματι, για να αποδειχθεί η ιδιότητά της ως ενδιαφερομένου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, η προσφεύγουσα υποχρεούται να αποδείξει ότι οι προβλεπόμενες στον WBM ενισχύσεις επηρεάζουν την ανταγωνιστική θέση της στην αγορά. Το γεγονός όμως ότι η προσφεύγουσα επιβαρύνεται με τον πλήρη φορολογικό συντελεστή επί των υπογείων υδάτων δεν αποδεικνύει, καθεαυτό, ότι η ανταγωνιστική της θέση στην αγορά θίγεται από τις περιλαμβανόμενες στον WBM ενισχύσεις, και ιδίως από την ελάφρυνση του φόρου επί των υπογείων υδάτων υπέρ ορισμένων επιχειρήσεων. Ομοίως, από το γεγονός ότι ο φόρος επί των αποβλήτων αυξήθηκε προκειμένου να χρηματοδοτηθεί το κόστος ορισμένων προβλεπομένων στον WBM ενισχύσεων δεν μπορεί να συναχθεί ότι οι ενισχύσεις αυτές θίγουν την ανταγωνιστική θέση της προσφεύγουσας στην αγορά, για τον λόγο και μόνον ότι η προσφεύγουσα πρέπει να επιβαρύνεται με τον φόρο αυτό λόγω της αντικειμενικής ιδιότητάς της ως παραγωγού αποβλήτων, αλλά επιβαρύνεται όπως και κάθε άλλος επιχειρηματίας ευρισκόμενος στην ίδια θέση.

68 Υιοθέτηση της συλλογιστικής της προσφεύγουσας θα οδηγούσε στο να γίνει δεκτό ότι κάθε φορολογούμενος είναι ενδιαφερόμενος υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, όσον αφορά ενίσχυση που χρηματοδοτείται μέσω των γενικών φορολογικών πόρων κράτους μέλους. Τέτοια ερμηνεία είναι προδήλως ασυμβίβαστη με την ερμηνεία που έχει δώσει η νομολογία στις διατάξεις του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης (προαναφερθείσες αποφάσεις Intermills κατά Επιτροπής, σκέψη 16, Cook κατά Επιτροπής, σκέψη 24, Matra κατά Επιτροπής, σκέψη 18, και Kahn Scheepvaart κατά Επιτροπής, σκέψεις 47 έως 50). Η ερμηνεία αυτή εξάλλου θα είχε ως συνέπεια να στερεί κάθε νομικής σημασίας την έννοια του «προσώπου που αφορά ατομικά» υπό την έννοια του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης, στις προσφυγές ακυρώσεως κατ' αποφάσεων που έχουν ληφθεί βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης.

69 Δεύτερον, η προσφεύγουσα υποστήριξε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι οι εταιρίες διανομής ύδατος είναι οι μόνες επιχειρήσεις από τις οποίες θα μπορούσε ευλόγως να αναμένεται η άσκηση προσφυγής ακυρώσεως κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως. Εντούτοις ούτε και αυτό και μόνον το γεγονός μπορεί να αποδείξει ότι οι εγκριθείσες με την προσβαλλόμενη απόφαση ενισχύσεις θίγουν την προσφεύγουσα ως προς την ανταγωνιστική της θέση στην αγορά. Επομένως, το επιχείρημα πρέπει να απορριφθεί, χωρίς να χρειάζεται να κριθεί το ότι ενδεχομένως προβλήθηκε καθυστερημένα. Εξάλλου, όπως ορθώς υπογράμμισε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το επιχείρημα δεν ευσταθεί. Πράγματι, τίποτα δεν εμποδίζει τους αμέσους ανταγωνιστές των

δικαιούχων της ενισχύσεως που είναι εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη και θίγονται ως προς την ανταγωνιστική τους θέση από την απαλλαγή για το ύδωρ αποπλύσεως, της οποίας απολαύουν οι Ολλανδοί παραγωγοί, να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως.

70 Τρίτον, προτού εξεταστούν τα λοιπά επιχειρήματα της προσφεύγουσας, πρέπει να υπενθυμιστούν τα διάφορα μέτρα ενισχύσεως που περιλαμβάνει ο WBM, στο μέτρο που τα επιχειρήματα αυτά αναφέρονται ακριβώς στις συγκεκριμένες ενισχύσεις του νόμου αυτού.

71 Αφενός, ο νόμος αυτός περιλαμβάνει πλείονες απαλλαγές από τον φόρο επί των αποβλήτων: απαλλαγή για την ανακύκλωση της μολυσμένης ανασκαφείσας λάσπης και του μολυσμένου χώματος που δεν δύνανται να υποστούν επεξεργασία καθαρισμού (άρθρο 17)· απαλλαγή για την ανακύκλωση των αποβλήτων από επιχείρηση για λογαριασμό της (άρθρο 12, στοιχείο c)· απαλλαγή για τα εξαγόμενα απόβλητα (βλ. αιτιολογική έκθεση του WBM)· απαλλαγή για τα κατάλοιπα αποχρωματισμού (άρθρο 18 A, παράγραφος 1)· απαλλαγή για τα απόβλητα ανακυκλώσεως πλαστικών υλών (άρθρο 18 A, παράγραφος 2) και απαλλαγή για την ανακύκλωση της μολυσμένης ανασκαφείσας λάσπης που δύναται να υποστεί επεξεργασία καθαρισμού (έγγραφο της 20ής Δεκεμβρίου 1994 της Ολλανδικής Κυβερνήσεως προς την Επιτροπή· βλ. ανωτέρω σκέψη 12).

72 Συναφώς, τίποτα δεν εμποδίζει την προσφεύγουσα να επωφεληθεί ιδίως της απαλλαγής για την ανακύκλωση των αποβλήτων για λογαριασμό της ή της απαλλαγής για τα εξαγόμενα απόβλητα. Ως δυνητική δικαιούχος των απαλλαγών αυτών, η προσφεύγουσα δεν έχει κανένα συμφέρον να ζητήσει την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως στο μέτρο που με την απόφαση αυτή κρίνεται ότι οι ενισχύσεις αυτές συμβιβάζονται με την κοινή αγορά.

73 Όσον αφορά τις λοιπές απαλλαγές από τον φόρο επί των αποβλήτων, προκύπτει ότι οι δικαιούχοι των ενισχύσεων αυτών είναι επιχειρήσεις ειδικευμένες στην ανασκαφή, τον αποχρωματισμό ή την ανακύκλωση των πλαστικών υλών. Συνεπώς, τέτοιου είδους απαλλαγές δεν μπορούν κατ' αρχήν να επηρεάζουν την ανταγωνιστική θέση της προσφεύγουσας στην αγορά, η οποία είναι εταιρία διανομής ύδατος.

74 Εντούτοις, για να αποδείξει ότι έχει την ιδιότητα του ενδιαφερομένου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, η προσφεύγουσα, κατά τη διάρκεια της έγγραφης διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου, ισχυρίστηκε μόνον ότι θίγεται σημαντικά από τον φόρο επί των αποβλήτων, διότι οι επιχειρήσεις διανομής ύδατος παράγουν μεγάλες ποσότητες λάσπης δυνάμενης να υποστεί επεξεργασία καθαρισμού, που υπάγονται στον φόρο επί των αποβλήτων, οι δε απαλλαγές του WBM χρηματοδοτούνται με αύξηση του φόρου επί των αποβλήτων από 28,50 σε 29,20 HFL.

75 Τα επιχειρήματα αυτά απορρίφθηκαν ήδη στις σκέψεις 67 και 68 ανωτέρω. Εξάλλου, μολονότι η προσφεύγουσα επηρεάζεται οπωσδήποτε από τον φόρο επί των αποβλήτων ως επιχείρηση παράγουσα απόβλητα, εντούτοις από κανένα στοιχείο του φακέλου δεν προκύπτει ότι η χορήγηση των απαλλαγών από τον φόρο αυτό έθιξε την ανταγωνιστική της θέση στην αγορά.

76 Αφετέρου, ο WBM περιέχει πλείονες απαλλαγές αφορώσες τον φόρο επί των υπογείων υδάτων: μειωμένο συντελεστή επιβολής του φόρου αυτού για τις αυτοτροφοδοτούμενες επιχειρήσεις (άρθρο 9, στοιχείο b) και πλήρη απαλλαγή από τον εν λόγω φόρο για τις αυτοτροφοδοτούμενες επιχειρήσεις με δυνατότητα αντλήσεως το πολύ 10 m^3 ανά ώρα (άρθρο 8, στοιχείο a) (στο εξής από κοινού: ελάφρυνση υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων)· απαλλαγή από τον φόρο για τη συλλογή ύδατος από επιχείρηση προς άρδευση, υπό τον όρον ότι η συλλογή αυτή δεν υπερβαίνει τα 100 000 m^3 (άρθρο 8, στοιχείο e, στο εξής: απαλλαγή για το ύδωρ αρδεύσεως)· απαλλαγή για το ύδωρ αποπλύσεως (άρθρα 8, στοιχείο h, και 10 A).

77 Όσον αφορά την ελάφρυνση υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων, η προσφεύγουσα προβάλλει δύο επιχειρήματα επιπλέον αυτού που ήδη εξετάστηκε και απορρίφθηκε ανωτέρω (σκέψεις 67 και 68). Η προσφεύγουσα επικαλείται κατ' αρχάς ότι ο WBM εκδόθηκε για να επηρεάσει τον όγκο διανομής και χρησιμοποιήσεως ύδατος. Στη συνέχεια υποστηρίζει ότι η ελάφρυνση υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων επέφερε σημαντική μείωση των εισοδημάτων της, διότι πολλές επιχειρήσεις που συνήθως προμηθεύονταν από αυτήν επέλεξαν να εξάγουν οι ίδιες το ύδωρ. Επομένως, υφίσταται άμεση αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της ελαφρύνσεως υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων και της ζημίας που υπέστη η προσφεύγουσα.

78 Το πρώτο επιχείρημα, το οποίο δεν αναπτύχθηκε περαιτέρω, δεν διευκρινίζει αν, και σε ποιο μέτρο, επηρεάστηκε η ανταγωνιστική θέση της προσφεύγουσας στην αγορά από τις ενισχύσεις του WBM. Επομένως, πρέπει να απορριφθεί.

79 Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι δικαιούχοι της ελαφρύνσεως υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων είναι υφιστάμενοι ή δυνητικοί πελάτες της προσφεύγουσας. Μέσω της ενισχύσεως αυτής, οι πελάτες αυτοί παροτρύνονται να αυτοτροφοδοτούνται για τις ανάγκες που έχουν σε ύδωρ. Συναφώς, η προσφεύγουσα, χωρίς να αντικρουσθεί επί του σημείου αυτού από την Επιτροπή και την Ολλανδική Κυβέρνηση, υπολόγισε ότι η απώλεια πελατείας προκάλεσε μείωση του κύκλου εργασιών της περίπου 1 000 000 HFL το 1995 (παρατηρήσεις της προσφεύγουσας επί της ενστάσεως απαραδέκτου, σ. 5).

80 Πράγματι, γίνεται δεκτό ότι η απώλεια πελατείας που τεκμηριώθηκε από την προσφεύγουσα καταδεικνύει ότι, όσον αφορά τους πελάτες της προσφεύγουσας, το ύδωρ που συλλέγουν οι ίδιοι αποτελεί υποκατάστατο προϊόν του ύδατος που διανέμεται από τις επιχειρήσεις διανομής ύδατος. Υπό τις συνθήκες αυτές, η ελάφρυνση υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων επηρεάζει άμεσα τη δομή της αγοράς ανεφοδιασμού ύδατος, επί της οποίας δρα η προσφεύγουσα. Συνεπώς, η ελάφρυνση αυτή επηρεάζει την ανταγωνιστική θέση της προσφεύγουσας στην αγορά αυτή.

81 Επομένως, συνάγεται ότι, ως προς την ελάφρυνση αυτή, η προσφεύγουσα έχει την ιδιότητα του ενδιαφερομένου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης.

82 Στη συνέχεια, όσον αφορά την απαλλαγή για το ύδωρ αποπλύσεως, η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε μόνον ότι η απαλλαγή αυτή έχει το ίδιο αποτέλεσμα με την ελάφρυνση υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων, στο μέτρο που οι χρήστες του ύδατος αποπλύσεως είναι ως επί το πλείστον αυτοτροφοδοτούμενες επιχειρήσεις.

83 Το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί. Πράγματι, η απαλλαγή για το ύδωρ αποπλύσεως δεν ενέχει καμία παρότρυνση προς τους υφιστάμενους ή δυνητικούς πελάτες της προσφεύγουσας να προβούν οι ίδιοι σε συλλογή ύδατος. Σε επιχείρηση που προμηθεύεται ύδωρ από διανομέα ύδατος επιστρέφεται ο καταβληθείς φόρος επί των υπογείων υδάτων που χρησιμοποιούνται για την απόπλυση των επαναχρησιμοποιούμενων συσκευασιών (άρθρο 10 Α του WBM). Επομένως, η επιχείρηση δεν επιβαρύνεται με τον φόρο επί του ύδατος αποπλύσεως. Αν η εν λόγω επιχείρηση προβεί η ίδια σε συλλογή ύδατος, το αποτέλεσμα θα είναι ίδιο από οικονομικής απόψεως. Πράγματι, δεν θα καταβάλει φόρο ούτε επί του ύδατος που έχει συλλέξει η ίδια, το οποίο χρησιμοποιείται για την απόπλυση των επαναχρησιμοποιούμενων συσκευασιών (άρθρο 8, στοιχείο h, του WBM).

84 Επομένως, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η απαλλαγή για το ύδωρ αποπλύσεως επηρεάζει την ανταγωνιστική της θέση στην αγορά. Συνεπώς, η ιδιότητά της ως ενδιαφερομένου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, όσον αφορά την απαλλαγή αυτή, δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

85 Τέλος, όσον αφορά την απαλλαγή για το ύδωρ αρδεύσεως, μπορεί πράγματι να προκαλέσει κάποια «απώλεια πελατών» προς την τάση να συλλέγουν οι ίδιοι το ύδωρ. Πράγματι, αντίθετα προς την απαλλαγή για το ύδωρ αποπλύσεως, ο WBM δεν προβλέπει τη δυνατότητα επιστροφής του καταβληθέντος φόρου όταν η επιχείρηση προμηθεύεται ύδωρ από επιχείρηση διανομής ύδατος προς άρδευση. Απαλλαγή για το ύδωρ αρδεύσεως μπορεί λοιπόν να έχει ως αποτέλεσμα να ωθήσει ορισμένες επιχειρήσεις, αντί να εφοδιάζονται από άλλες επιχειρήσεις διανομής ύδατος, να το συλλέγουν οι ίδιες. Συνεπώς, όπως ακριβώς και η ελάφρυνση υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων (βλ. ανωτέρω σκέψεις 79 έως 81), αυτό το μέτρο ενισχύσεως επηρεάζει την ανταγωνιστική θέση της προσφεύγουσας στην αγορά, ούτως ώστε η προσφεύγουσα, ως προς αυτό το μέτρο, έχει την ιδιότητα του ενδιαφερόμενου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης.

86 Από το σύνολο των προεκτεθέντων συνάγεται ότι η προσφεύγουσα έχει την ιδιότητα του ενδιαφερομένου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, όσον αφορά τα δύο μέτρα ενισχύσεως του WBM, δηλαδή την ελάφρυνση υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων και την απαλλαγή για το ύδωρ αρδεύσεως. Συνεπώς, πρέπει να θεωρηθεί ότι η προσβαλλομένη

απόφαση αφορά άμεσα και ατομικά την προσφεύγουσα στο μέτρο που η Επιτροπή κρίνει ότι τα δύο αυτά μέτρα ενισχύσεως συμβιβάζονται με την κοινή αγορά χωρίς να κινηθεί η διαδικασία βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης (προαναφερθείσες αποφάσεις Cook κατά Επιτροπής και Matra κατά Επιτροπής).

87 Σύμφωνα με την Επιτροπή και την Ολλανδική Κυβέρνηση, τα εν λόγω δύο μέτρα ενισχύσεως του WBM εγκρίθηκαν ήδη με προγενέστερες αποφάσεις της Επιτροπής οι οποίες εν τω μεταξύ κατέστησαν απρόσβλητες. Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν η προσβαλλομένη απόφαση είναι απόφαση αμιγώς βεβαιωτική ως προς το αν τα δύο αυτά μέτρα ενισχύσεως συμβιβάζονται με την κοινή αγορά.

Β — *Επί του ζητήματος αν η προσφυγή είναι απαράδεκτη καθόσον στρέφεται κατά αποφάσεως βεβαιωτικής προγενεστέρων εγκριτικών αποφάσεων της ελαφρύνσεως υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων και της απαλλαγής για το ύδωρ αρδεύσεως*

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

88 Η Επιτροπή και το παρεμβαίνον υποστηρίζουν ότι η προσφυγή ασκήθηκε εκπροθέσμως. Η ελάφρυνση υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων είχε ήδη εγκριθεί με την απόφαση της Επιτροπής της 25ης Νοεμβρίου 1992, που κοινοποιήθηκε με έγγραφο της 3ης Δεκεμβρίου 1992 στην Ολλανδική Κυβέρνηση και δημοσιεύθηκε συνοπτικά στην *Επίσημη Εφημερίδα* της 24ης Μαρτίου 1993 (βλ. ανωτέρω σκέψεις 3 έως 5). Η προσφεύγουσα ουδέποτε αμφισβήτησε την απόφαση αυτή. Συναφώς, από το έγγραφο της προσφεύγουσας και της VEWIN της 16ης Δεκεμβρίου 1994, με το οποίο αμφότερες διαβίβασαν την καταγγελία τους στην Επιτροπή, προκύπτει ότι η προσφεύγουσα, κατά τον χρόνο καταθέσεως της καταγγελίας, ήταν εν γνώσει του εγγράφου της Επιτροπής της 3ης Δεκεμβρίου 1992. Ελλείψει δημοσιεύσεως ή κοινοποιήσεως, εναπόκειται στον γνωρίζοντα την ύπαρξη πράξεως που τον αφορά, π.χ., όπως εν προκειμένω, με τη δημοσίευση των σημαντικών στοιχείων της αποφάσεως στην Επίσημη Εφημερίδα, να ζητήσει το πλήρες κείμενό της εντός ευλόγου προθεσμίας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Μαρτίου 1995, Τ-432/93, Τ-433/93

και Τ-434/93, Socurte κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-503, σκέψη 49). Εξάλλου, στις 25 Νοεμβρίου 1992, η Επιτροπή δημοσίευσε ανακοινωθέν Τύπου σχετικά με την απόφαση του 1992, παράθεση δε της αποφάσεως αυτής έγινε στην ετήσια έκθεσή της επί του ανταγωνισμού. Εξάλλου, από το έγγραφο της προσφεύγουσας προς το ολλανδικό Υπουργείο Εξωτερικών της 23ης Νοεμβρίου 1994 προκύπτει ότι η προσφεύγουσα διέθετε ήδη κατά τον χρόνο αυτό αντίγραφο του εγγράφου της Επιτροπής της 3ης Δεκεμβρίου 1992.

89 Όσον αφορά την απόφαση της 29ης Μαρτίου 1994, που κοινοποιήθηκε στην Ολλανδική Κυβέρνηση με έγγραφο της 13ης Απριλίου 1994 (βλ. ανωτέρω σκέψη 7), η Επιτροπή παρατηρεί ότι η επελθούσα στον WBM τροποποίηση δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα* της 4ης Ιουνίου 1994, η δε προσφεύγουσα διέθετε προδήλως το έγγραφο της 13ης Απριλίου 1994, εφόσον το έγγραφο αυτό επισυνάφθηκε στις γραπτές παρατηρήσεις επί της ενστάσεως απαραδέκτου.

90 Συνεπώς, η προσφεύγουσα απαραδέκτως ασκεί την παρούσα προσφυγή, διότι παρέλειψε να ασκήσει εμπροθέσμως προσφυγή ακυρώσεως κατά των αποφάσεων της 25ης Νοεμβρίου 1992 και της 29ης Μαρτίου 1994, κατόπιν της δυνατότητας που είχε να λάβει γνώση των αποφάσεων αυτών κατά τη δημοσίευσή τους στην Επίσημη Εφημερίδα (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Μαρτίου 1994, C-188/92, TWD Textilwerke Deggendorf, Συλλογή 1994, σ. I-833).

91 Η Επιτροπή και η Ολλανδική Κυβέρνηση αμφισβητούν ακόμη το ότι η προσβαλλομένη απόφαση απορρέει από νέα σφαιρική εκτίμηση του WBM. Συνεπώς, η απόφαση αυτή δεν υποκαθιστά την προγενέστερη απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 1992. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Οκτωβρίου 1984, 91/83 και 127/83, Heineken Brouwerijen (Συλλογή 1984, σ. 3435, σκέψη 21), ουδεμία νέα εκτίμηση των ήδη εγκριθεισών φορολογικών απαλλαγών, που είναι εντελώς διαφορετικές από αυτές που κοινοποιήθηκαν στις 27 Οκτωβρίου 1994, ήταν αναγκαία κατόπιν της κοινοποιήσεως αυτής.

92 Η Επιτροπή προσθέτει ότι, ακόμη και αν τα εγκριθέντα μέτρα δεν τέθηκαν αμέσως σε ισχύ από το εν λόγω κράτος μέλος, η αρχή της ασφάλειας δικαίου συνεπάγεται ότι μια απόφαση καθίσταται απρόσβλητη μετά την πάροδο της δίμηνης προθεσμίας του άρθρου 173 της Συνθήκης, οπότε, αφενός, το εν λόγω

κράτος μέλος μπορεί να έχει τη βεβαιότητα ότι μπορεί να θεσπίσει το εν λόγω μέτρο και, αφετέρου, η Επιτροπή μπορεί να κλείσει τον φάκελο.

93 Όσον αφορά την άποψη της προσφεύγουσας ότι στην κοινοποίηση του σχεδίου του WBM από την Ολλανδική Κυβέρνηση, στις 7 Αυγούστου 1992, δεν γινόταν μνεία του σχεδίου θεσπίσεως του συστήματος των ενισχύσεων, διότι το Ολλανδικό Κοινοβούλιο δεν είχε ακόμη εγκρίνει το σχέδιο νόμου, η Επιτροπή και το παρεμβαίνον υπογραμμίζουν ότι, από τη διατύπωση του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, που επιβάλλει την κοινοποίηση «των σχεδίων που αποβλέπουν να θεσπίσουν ή να τροποποιήσουν τις ενισχύσεις», δεν προκύπτει ότι μόνον τα οριστικά μέτρα ενισχύσεως μπορούν εγκύρως να κοινοποιηθούν. Εξάλλου, από τη νομολογία προκύπτει σαφώς ότι κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να τροποποιήσει σχέδιο ήδη κοινοποιηθέντος μέτρου (προαναφερθείσα απόφαση Heineken Brouwerijen).

94 Τέλος, το παρεμβαίνον παρατηρεί ότι η απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 1992 ήταν αιτιολογημένη και, συνεπώς, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να ισχυρίζεται ότι η απόφαση αυτή είναι ανυπόστατη λόγω ελλείψεως αιτιολογίας.

95 Η προσφεύγουσα φρονεί ότι η προσφυγή της δεν είναι απαράδεκτη για τον λόγο και μόνον ότι δεν προσέβαλε δικαστικώς τις προγενέστερες της προσβαλλομένης αποφάσεως εγκριτικές αποφάσεις. Εν προκειμένω, μόνον η ψηφισθείσα από το Ολλανδικό Κοινοβούλιο πρόταση νόμου συνιστά «σχέδιο» ενισχύσεως υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, το οποίο στη συνέχεια θα ετίθετο σε ισχύ με βασιλικό διάταγμα, κατόπιν εγκρίσεως της Επιτροπής. Πράγματι, στο Ολλανδικό Κοινοβούλιο εναπόκειται να ψηφίσει το τελικό κείμενο του νόμου, οπότε όλες οι προηγούμενες κοινοποιήσεις της Ολλανδικής Κυβερνήσεως δεν ασκούν καμία επιρροή. Συνεπώς, μόνον το σχέδιο του Ολλανδικού Κοινοβουλίου του Δεκεμβρίου 1994 συνιστά «σχέδιο» ενισχύσεως υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Κατά συνέπεια, εφόσον οι προηγούμενες κοινοποιήσεις προς την Επιτροπή δεν μπορούσαν να αφορούν «σχέδια», υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, στην περίπτωση που η προσφεύγουσα ήταν εν γνώσει των κοινοποιήσεων αυτών, η αντίδρασή της θα ήταν πρόωρη.

96 Εξάλλου, η προσβαλλομένη απόφαση περιέχει συνολική εκτίμηση όλων των ενισχύσεων του WBM οπότε οι προηγούμενες εγκρίσεις επανεκτιμήθηκαν υπό το φως των νέων τροποποιήσεων. Επ' αυτού, η προσφεύγουσα είχε ρητώς ζητήσει από την Επιτροπή να προβεί σε συνολική εκτίμηση του WBM στο μέτρο που, σύμφωνα με τη νομολογία, αν σχέδιο ενισχύσεως τροποποιηθεί πριν από την οριστική έγκρισή του, η απαγόρευση εκτελέσεως του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης και, εκ παραλλήλου, η εκτίμηση της Επιτροπής αφορούν το σύνολο του συστήματος ενισχύσεως, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεων, και όχι μεμονωμένα τις τροποποιήσεις (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Heineken Brouwerijen). Η συνολική εξέταση όλων των μέτρων ενισχύσεως του WBM ήταν επιβεβλημένη, τοσούτω μάλλον που οι επελθούσες στα προηγούμενα σχέδια τροποποιήσεις ήσαν πολυάριθμες και ασκούσαν επιρροή στα ήδη εγκριθέντα μέτρα ενισχύσεως, η δε Επιτροπή είχε εν τω μεταξύ προσαρμόσει το πλαίσιο εκτιμήσεώς της με την έκδοση των κοινοτικών κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος (ΕΕ 1994, C 72, σ. 3). Εξάλλου, από την προσβαλλομένη απόφαση προκύπτει ότι η Επιτροπή προέβη πράγματι σε συνολική εκτίμηση των επιδίκων μέτρων ενισχύσεως (σ. 8, δεύτερο, τρίτο και τελευταίο εδάφιο, και σ. 9, πέμπτο και τελευταίο εδάφιο). Στην προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή δήλωσε ρητώς ότι δεν βλέπει κανένα λόγο να επανεξετάσει τη θέση της όσον αφορά τα προηγούμενα σχέδια και αναφέρθηκε στον WBM και όχι στις τροποποιήσεις του. Κατά τα λοιπά, η Επιτροπή, αφού πληροφορήθηκε από την προσφεύγουσα ότι το κοινοποιηθέν κείμενο του WBM δεν αντιστοιχούσε στο τελικώς ψηφισθέν κείμενο, με έγγραφο της 25ης Ιανουαρίου 1995 ζήτησε από την Ολλανδική Κυβέρνηση να της στείλει τα τελικά κείμενα του WBM. Τέλος, το Ολλανδικό Κοινοβούλιο ενέκρινε το σχέδιο του WBM στο σύνολό του και όχι μόνον τις προταθείσες από την Ολλανδική Κυβέρνηση τροποποιήσεις.

97 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η Ολλανδική Κυβέρνηση ήταν υποχρεωμένη, δυνάμει του συστήματος του άρθρου 93 της Συνθήκης, καθώς και του άρθρου 5 της Συνθήκης που επιβάλλει στα κράτη μέλη να συμβάλλουν καλοπίστως στην εκπλήρωση των στόχων της Συνθήκης, να κοινοποιήσει μόνον το τελικό κείμενο του WBM. Πάντως, η Ολλανδική Κυβέρνηση έκανε χρήση της πρακτικής να υποβάλλει στην Επιτροπή διαδοχικά προσωρινά σχέδια. Μόνον με την καταγγελία της VEWIN και της προσφεύγουσας η Επιτροπή πληροφορήθηκε το ακριβές κείμενο του WBM, πράγμα το οποίο οδήγησε το θεσμικό όργανο να ζητήσει από την Ολλανδική Κυβέρνηση, στις 25 Ιανουαρίου 1995, να της απευθύνει «τα πλήρη κείμενα του WBM».

98 Με το υπόμνημα απαντήσεως, η προσφεύγουσα παραπέμπει στην προαναφερθείσα απόφαση Socurte κ.λπ. κατά Επιτροπής. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι ουδέποτε έλαβε γνώση οιασδήποτε αιτιολογίας δικαιολογούσας την έγκριση των προηγουμένων κειμένων του σχεδίου του WBM. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι, όταν πληροφορήθηκε, στο τέλος του 1994, την ύπαρξη προηγουμένων κοινοποιήσεων, επικοινώνησε αμελητί με την Επιτροπή και της κατήγγειλε λεπτομερώς γιατί θεωρούσε ότι η ήδη χορηγηθείσα έγκριση ουδαμώς μπορούσε να δικαιολογηθεί.

99 Επιπλέον, οι προηγούμενες εγκριτικές αποφάσεις δεν περιείχαν καμία αιτιολογία. Επομένως, η προσφεύγουσα δεν ήταν σε θέση ούτε να εξακριβώσει τη νομιμότητά τους ούτε να αποφασίσει αν επιθυμούσε να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεώς τους. Ήταν αδύνατο να αποδειχθεί, βάσει των δημοσιεύσεων στην Επίσημη Εφημερίδα επ' ευκαιρία των προηγουμένων κοινοποιήσεων (ΕΕ 1993, C 83, σ. 3, και ΕΕ 1994, C 153, σ. 20), ποιοι ήταν οι δικαιούχοι των κοινοποιηθεισών ενισχύσεων και ποιοι ήταν οι λόγοι που δικαιολογούσαν τις αποφάσεις της Επιτροπής να μην αντιταχθεί στις εν λόγω ενισχύσεις. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν μπορεί να ανέμενε ότι η προσφεύγουσα θα ασκήσει προσφυγή κατά των αποφάσεων αυτών, των οποίων δεν γνώριζε ούτε τις λεπτομέρειες ούτε τους λόγους. Διαφορετική προσέγγιση θα κατέληγε να επωφελείται η Επιτροπή από δική της παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης που σκοπεί, μεταξύ άλλων, στην προστασία των δικαιωμάτων των τρίτων. Εν πάση περιπτώσει, τέτοιες ελλείψεις αιτιολογίας συνεπάγονται ότι οι αποφάσεις αυτές πρέπει να θεωρούνται ανυπόστατες ή απολύτως άκυρες.

Κρίση του Πρωτοδικείου

100 Το απαράδεκτο που προβάλλουν η Επιτροπή και η Ολλανδική Κυβέρνηση υποδιαιρείται σε δύο σκέλη, τα οποία αντλούνται, πρώτον, από το ότι, κατά τον χρόνο ασκήσεως της παρούσας προσφυγής, είχαν ήδη εκπνεύσει οι προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως των αποφάσεων της 25ης Νοεμβρίου 1992 και 29ης Μαρτίου 1994 και, δεύτερον, ότι η προσβαλλομένη απόφαση είναι απλώς βεβαιωτική των δύο αυτών αποφάσεων.

101 Προτού εξεταστεί η επιχειρηματολογία των διαδίκων, πρέπει να γίνει ανακεφαλαίωση του ιστορικού των αποφάσεων που εξέδωσε η Επιτροπή σχετικά με τα διάφορα μέτρα ενισχύσεως του WBM.

102 Με έγγραφο της 3ης Δεκεμβρίου 1992, η Επιτροπή γνωστοποίησε στην Ολλανδική Κυβέρνηση ότι, στις 25 Νοεμβρίου 1992, έλαβε την απόφαση SG(92) D/17278 να μην αντιταχθεί στα μέτρα ενισχύσεως που περιλαμβάνονταν στην πρόταση του WBM και της είχαν κοινοποιηθεί στις 7 Αυγούστου 1992. Η πρόταση του WBM που αποτέλεσε αντικείμενο της αποφάσεως της 25ης Νοεμβρίου 1992 προέβλεπε ήδη την ελάφρυνση υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων, δηλαδή πλήρη απαλλαγή για τις αυτοτροφοδοτούμενες επιχειρήσεις με δυνατότητα αντλήσεως το πολύ 10 m^3 ανά ώρα (άρθρο 8, στοιχείο a) και προτιμησιακό συντελεστή υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων που υπερβαίνουν το όριο αυτό, που είχε τότε καθοριστεί σε 0,125 HFL/m^3 (άρθρο 9, στοιχείο b). Στην ίδια πρόταση προβλεπόταν ήδη και η απαλλαγή για το ύδωρ αρδεύσεως (άρθρο 8, στοιχείο e).

103 Με έγγραφο της 6ης Δεκεμβρίου 1993, η Ολλανδική Κυβέρνηση κοινοποίησε στην Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, πρόταση τροποποιήσεως του WBM. Οι προταθείσες τροποποιήσεις αφορούσαν, μεταξύ άλλων, τον συντελεστή του φόρου επί των υπογείων υδάτων, που είχε καθοριστεί σε 0,34 HFL για τις εταιρίες διανομής ύδατος και σε 0,17 HFL για τις αυτοτροφοδοτούμενες επιχειρήσεις (άρθρο 9). Με έγγραφο της 13ης Απριλίου 1994, η Επιτροπή πληροφόρησε την Ολλανδική Κυβέρνηση περί της από 29 Μαρτίου 1994 αποφάσεως να μην αντιταχθεί στις κοινοποιηθείσες τροποποιήσεις του WBM.

104 Τέλος, με έγγραφο της 27ης Οκτωβρίου 1994, η Ολλανδική Κυβέρνηση κοινοποίησε στην Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, την πρότασή της περί «τροποποιήσεως του WBM με την πρόσθεση μιας μόνιμης διευκρινίσεως και δύο διευκρινίσεων προσωρινής ισχύος». Η κοινοποίηση αυτή της 27ης Οκτωβρίου 1994 οδήγησε στην έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Ο τροποποιηθείς WBM προέβλεπε αύξηση του φόρου επί των αποβλήτων από 28,50 σε 29,20 HFL ανά 1 000 κιλά (άρθρο 18). Προβλέπονταν επίσης ορισμένες ελαφρύνσεις από τον φόρο επί των υπογείων υδάτων καθώς και από τον φόρο επί των αποβλήτων, δηλαδή απαλλαγή για το ύδωρ αποπλύ-

σεως (άρθρα 8, στοιχείο h, και 10 Α), απαλλαγή για τα κατάλοιπα αποχρωματισμού (άρθρο 18 Α, παράγραφος 1) και απαλλαγή για τα απόβλητα ανακυκλώσεως πλαστικών υλών (άρθρο 18 Α, παράγραφος 2).

— Επί του ζητήματος της παρόδου των προθεσμιών ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως των αποφάσεων της 25ης Νοεμβρίου 1992 και της 29ης Μαρτίου 1994

105 Από την ανωτέρω χρονολογική παράθεση των πραγματικών περιστατικών προκύπτει ότι τα δύο μέτρα ενισχύσεως του WBM ως προς τα οποία η προσφεύγουσα έχει την ιδιότητα του ενδιαφερόμενου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, δηλαδή η ελάφρυνση υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων και η απαλλαγή για το ύδωρ αρδεύσεως, είχε ήδη κριθεί ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά, με την απόφαση της Επιτροπής της 25ης Νοεμβρίου 1992. Εξάλλου, η τροποποίηση του προτιμησιακού συντελεστή του φόρου επί των υπογείων υδάτων υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων είχε κριθεί ότι συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, με την απόφαση της 29ης Μαρτίου 1994. Πρόκειται για τον συντελεστή 0,17 HFL/m^3 (άρθρο 9) που περιλαμβάνεται και στο τελικό κείμενο του νόμου που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1995.

106 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η κοινοποίηση της 27ης Οκτωβρίου 1994, που οδήγησε στην έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν περιείχε καμία τροποποίηση των δύο μέτρων ενισχύσεως του WBM ως προς τα οποία η προσφεύγουσα έχει την ιδιότητα του ενδιαφερομένου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης.

107 Εντούτοις, όπως ορθώς επισημαίνει η προσφεύγουσα, η Επιτροπή αποφάνθηκε, στην προσβαλλομένη απόφαση, ως προς το αν συμβιβάζονται προς την κοινή αγορά όλα τα μέτρα ενισχύσεως που περιλαμβάνει ο WBM, και όχι ως προς το αν συμβιβάζονται μόνον οι κοινοποιηθείσες στις 27 Οκτωβρίου 1994 τροποποιήσεις. Πράγματι, η Επιτροπή (σ. 9, έβδομο εδάφιο, της αποφάσεως) κατέληξε ότι «τα μέτρα ενισχύσεως του WBM (...) μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά λόγω του άρθρου 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 61, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συμφωνίας ΕΟΧ, δεδομένου ότι τα μέτρα αυτά συνάδουν προς τις διατάξεις της παραγράφου 3.4 των κοινοτικών κανόνων για ενισχύσεις υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος».

108 Προτού εξεταστεί το ζήτημα αν η προσβαλλομένη απόφαση είναι απόφαση αμιγώς βεβαιωτική των αποφάσεων της 25ης Νοεμβρίου 1992 και της 29ης Μαρτίου 1994, καθόσον με την απόφαση αυτή κρίνεται ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά η ελάφρυνση υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων και η απαλλαγή για το ύδωρ αρδεύσεως, πρέπει να εξακριβωθεί αν οι αποφάσεις της 25ης Νοεμβρίου 1992 και της 29ης Μαρτίου 1994 είχαν καταστεί απρόσβλητες έναντι της προσφεύγουσας κατά τον χρόνο ασκήσεως της παρούσας προσφυγής. Συγκεκριμένα, η νομολογία σύμφωνα με την οποία προσφυγή ακυρώσεως κατ' αποφάσεως αμιγώς βεβαιωτικής προγενέστερης αποφάσεως είναι απαράδεκτη (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Οκτωβρίου 1977, 26/76, Metro κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1977, σ. 567, σκέψη 4, της 15ης Δεκεμβρίου 1988, 166/86 και 220/86, Irish Cement κατά Επιτροπής, Συλλογή 1988, σ. 6473, σκέψη 16, της 11ης Ιανουαρίου 1996, C-480/93 P, Zunis Holding κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-1, σκέψη 14· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1997, T-121/96 και T-151/96, Mutual Aid Administration Services κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1355, σκέψη 48, της 27ης Νοεμβρίου 1997, T-224/95, Tremblay κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-2215, σκέψη 49, και διάταξη του Πρωτοδικείου της 16ης Μαρτίου 1998, T-235/95, Goldstein κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-523, σκέψη 41) βασίζεται στη μέριμνα να μην αναβιώνουν παρελθούσες προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής. Υπό το πρίσμα αυτό, προσφυγή κατά βεβαιωτικής αποφάσεως είναι απαράδεκτη μόνον αν η βεβαιούμενη απόφαση έχει καταστεί απρόσβλητη έναντι του ενδιαφερομένου, εφόσον δεν έχει προσβληθεί εμπροθέσμως με ένδικη προσφυγή. Σε περίπτωση που η βεβαιούμενη απόφαση δεν έχει καταστεί απρόσβλητη, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να προσβάλει είτε τη βεβαιούμενη είτε τη βεβαιωτική απόφαση είτε και τις δύο (απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Μαΐου 1989, 193/87 και 194/87, Maurissen και Union Syndicale κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, Συλλογή 1989, σ. 1045, σκέψη 26, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Οκτωβρίου 1994, T-64/92, Chavane de Dalmassy κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1994, σ. II-723, σκέψη 25).

109 Επομένως, αν βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης, οι προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως των αποφάσεων της 25ης Νοεμβρίου 1992 και της 29ης Μαρτίου 1994 δεν είχαν ήδη παρέλθει κατά τον χρόνο ασκήσεως της παρούσας προσφυγής, η προσφυγή αυτή μπορεί να κριθεί παραδεκτή, παρά τον ενδεχομένως βεβαιωτικό χαρακτήρα της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον με την απόφαση αυτή κρίνεται ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά η ελάφρυνση υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων και η απαλλαγή για το ύδωρ αρδεύσεως.

110 Υπενθυμίζεται ότι οι προσφυγές ακυρώσεως πρέπει, δυνάμει του άρθρου 173, πέμπτο εδάφιο, να ασκούνται εντός προθεσμίας δύο μηνών, υπολογιζομένων, κατά περίπτωση, από τη δημοσίευση της πράξεως, την κοινοποίησή της στον

προσφεύγοντα ή, ελλείψει κοινοποιήσεως, από την ημέρα κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση της πράξεως. Η προθεσμία αυτή μπορεί ενδεχομένως να παραταθεί λόγω αποστάσεως, σύμφωνα με τα άρθρα 102, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου και 1 του παραρτήματος ΙΙ του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

111 Μολονότι μια απόφαση με την οποία ενίσχυση ανακοινωθείσα από κράτος μέλος κρίνεται ότι συμβιβάζεται με την κοινή αγορά κοινοποιείται μόνο στον παραλήπτη της, δηλαδή στο κράτος μέλος, και αποτελεί αντικείμενο συνοπτικής μόνο δημοσιεύσεως στην Επίσημη Εφημερίδα, ένας τρίτος δεν μπορεί να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως αυτής οποτεδήποτε. Πράγματι, από τη νομολογία προκύπτει ότι εναπόκειται στον γνωρίζοντα την ύπαρξη πράξεως που τον αφορά να ζητήσει το πλήρες κείμενό της εντός εύλογης προθεσμίας. Με την επιφύλαξη αυτή, η προαναφερθείσα δίμηνη προθεσμία δεν μπορεί να αρχίσει να τρέχει παρά μόνον αφότου ο τρίτος ενδιαφερόμενος έλαβε ακριβή γνώση του περιεχομένου και των αιτιολογικών σκέψεων της εν λόγω πράξεως κατά τρόπον που του επιτρέπει να τελεσφορήσει το δικαίωμά του περί ασκήσεως προσφυγής (προαναφερθείσα απόφαση Socurte κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 49).

112 Από το έγγραφο της προσφεύγουσας προς το ολλανδικό Υπουργείο Εξωτερικών της 23ης Νοεμβρίου 1994 (παράρτημα XVI του υπομνήματος ανταπαντήσεως) προκύπτει όμως ότι, κατά τον χρόνο αυτό, η προσφεύγουσα είχε ήδη στην κατοχή της αντίγραφο του εγγράφου της 3ης Δεκεμβρίου 1992, με το οποίο η Επιτροπή γνωστοποιούσε στις ολλανδικές αρχές την από 25 Νοεμβρίου 1992 απόφασή της. Πράγματι, στο έγγραφο αυτό ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας ισχυρίζεται: «Διαθέτω ήδη αντίγραφο του εγγράφου της Επιτροπής της 3ης Δεκεμβρίου 1992.» Επομένως, το αργότερο στις 23 Νοεμβρίου 1994 η προσφεύγουσα είχε πλήρη γνώση του περιεχομένου και των αιτιολογικών σκέψεων της εν λόγω πράξεως κατά τρόπο που της επέτρεπε να τελεσφορήσει το δικαίωμά της περί ασκήσεως προσφυγής.

113 Επομένως, κατά τον χρόνο ασκήσεως της παρούσας προσφυγής, στις 9 Οκτωβρίου 1995, η δίμηνη προθεσμία ασκήσεως προσφυγής του άρθρου 173, πέμπτο εδάφιο, της Συνθήκης, αυξημένη λόγω αποστάσεως κατά έξι ημέρες, κατ' εφαρμογήν των άρθρων 102, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου και 1 του παραρτήματος ΙΙ του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, είχε παρέλθει όσον αφορά την απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 1992.

114 Όσον αφορά την απόφαση της 29ης Μαρτίου 1994, διαπιστώνεται ότι στις σχετικές με την αγόρευσή της σημειώσεις της 8ης Οκτωβρίου 1995 η Ολλανδική Κυβέρνηση, στο πλαίσιο της διαφοράς με τη VEWIN και την προσφεύγουσα (παράρτημα Β της συμπληρωματικής καταγγελίας της 17ης Μαρτίου 1995· παράρτημα 5 του δικογράφου της προσφυγής), αναφέρει το έγγραφο της Επιτροπής της 13ης Απριλίου 1994, με το οποίο της ανακοινώθηκε η απόφαση της 29ης Μαρτίου 1994 και διευκρινίζει ότι η απόφαση αυτή επισυνάπτεται ως παράρτημα 8 στις εν λόγω σημειώσεις (σημείο 24). Η προσφεύγουσα, ερωτηθείσα επ' αυτού κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, αναγνώρισε ότι, το αργότερο στις 8 Φεβρουαρίου 1995, έλαβε πλήρη γνώση του κειμένου της αποφάσεως της 29ης Μαρτίου 1994. Συνεπώς, κατά τον χρόνο ασκήσεως της παρούσας προσφυγής, στις 9 Οκτωβρίου 1995, η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως, αυξημένη λόγω αποστάσεως κατά έξι ημέρες, είχε επίσης παρέλθει όσον αφορά την απόφαση της 29ης Μαρτίου 1994.

115 Το επιχείρημα της προσφεύγουσας, αντλούμενο από έλλειψη αιτιολογίας των αποφάσεων της 25ης Νοεμβρίου 1992 και της 29ης Μαρτίου 1994, που δεν της επέτρεψε να εκτιμήσει τη λυσιτέλεια της ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως, πρέπει να απορριφθεί. Πράγματι, αν η προσφεύγουσα φρονούσε ότι οι αποφάσεις της 25ης Νοεμβρίου 1992 και της 29ης Μαρτίου 1994 δεν ήσαν επαρκώς αιτιολογημένες, μπορούσε, στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως κατά των αποφάσεων αυτών, να προβάλει λόγον ακυρώσεως στηριζόμενο σε έλλειψη ή ανεπάρκεια αιτιολογίας, εφόσον η ενδεχόμενη έλλειψη ή η ενδεχόμενη ανεπάρκεια αιτιολογίας δεν μπορούν να εμποδίσουν την πάροδο της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής.

116 Περαιτέρω, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να συναγάγει από την προβαλλομένη έλλειψη αιτιολογίας το ανυπόστατο των αποφάσεων της 25ης Νοεμβρίου 1992 και της 29ης Μαρτίου 1994, καθόσον η έλλειψη αιτιολογίας δεν οδηγεί καθεαυτή σε διαπίστωση περί ανυπόστατου. Πράγματι, μια πράξη μπορεί να είναι ανυπόστατη μόνο στο μέτρο που πάσχει από ελάττωμα του οποίου η βαρύτητα είναι τόσο πρόδηλη ώστε δεν μπορεί να είναι δεκτή από την κοινοτική έννομη τάξη (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιουνίου 1994, C-137/92 P, Επιτροπή κατά BASF κ.λπ., Συλλογή 1994, σ. I-2555, σκέψεις 49 και 50), υπόθεση η οποία ουδόλως αντιστοιχεί στην παρούσα υπόθεση.

117 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ακόμη ότι μόνον το σχέδιο του Ολλανδικού Κοινοβουλίου του Δεκεμβρίου 1994 αποτελούσε «σχέδιο» ενισχύσεως υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Επομένως, θα ήταν πρόωρο

για την προσφεύγουσα να προσβάλει τις αποφάσεις της 25ης Νοεμβρίου 1992 και της 29ης Μαρτίου 1994, στο μέτρο που οι αποφάσεις αυτές δεν αναφέρονται σε «σχέδια» ενισχύσεως υπό την έννοια της τελευταίας αυτής διατάξεως.

118 Το επιχείρημα αυτό πρέπει επίσης να απορριφθεί. Το άρθρο 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης επιτάσσει την ανακοίνωση «των σχεδίων που αποβλέπουν να θεσπίσουν ή να τροποποιήσουν τις ενισχύσεις». Επομένως, τα μέτρα ενισχύσεως πρέπει να ανακοινώνονται στην Επιτροπή όταν βρίσκονται ακόμη στο στάδιο των σχεδίων, δηλαδή προτού τεθούν σε εφαρμογή και ενώ μπορούν ακόμη να τροποποιηθούν αναλόγως των ενδεχομένων παρατηρήσεων της Επιτροπής. Επειδή το άρθρο 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης δεν περιλαμβάνει κανένα τυπικό κριτήριο, εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος να καθορίσει σε ποιο στάδιο της νομοθετικής διαδικασίας αποφασίζει να υποβάλει το σχέδιο ενισχύσεως στον έλεγχο της Επιτροπής, υπό την προϋπόθεση πάντως το σχέδιο αυτό να μην εκτελεστεί προτού η Επιτροπή κρίνει ότι η ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά.

119 Τα έγγραφα των ολλανδικών αρχών της 7ης Αυγούστου 1992 και της 6ης Δεκεμβρίου 1993 αναφέρονταν αντιστοίχως σε ενισχύσεις και σε μια τροποποίηση ενισχύσεως, που περιλαμβάνονταν στην πρόταση του νόμου που υποβλήθηκε στο Ολλανδικό Κοινοβούλιο. Επομένως, τα κοινοποιηθέντα έγγραφα αναφέρονταν «σε σχέδια που αποβλέπουν να θεσπίσουν ή να τροποποιήσουν τις ενισχύσεις» υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Η πρακτική που ακολούθησαν οι ολλανδικές αρχές, δηλαδή η κοινοποίηση προτάσεως νόμου περί σχεδίων ενισχύσεως πριν από την τυπική ψήφισή του από το εθνικό κοινοβούλιο, καταδεικνύει τη σχολαστική τήρηση των υποχρεώσεων που επιβάλλουν στα κράτη μέλη οι διατάξεις του άρθρου 93, εφόσον ήταν δυνατή, αναλόγως των ενδεχομένων παρατηρήσεων της Επιτροπής, η τροποποίηση των περιλαμβανομένων στην πρόταση νόμου μέτρων ενισχύσεως κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας.

120 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι οι αποφάσεις της 25ης Νοεμβρίου 1992 και της 29ης Μαρτίου 1994 είχαν καταστεί απρόσβλητες κατά τον χρόνο ασκήσεως της παρούσας προσφυγής. Η προσφυγή αυτή πρέπει συνεπώς να κριθεί απαράδεκτη, αν αποδειχθεί ότι η προσβαλλομένη απόφαση είναι απόφαση αμιγώς βεβαιωτική των αποφάσεων της 25ης Νοεμβρίου 1992 και της 29ης Μαρτίου 1994, καθόσον με την απόφαση αυτή κρίνεται ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά η ελάφρυνση υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων και η απαλλαγή για το ύδωρ αρδεύσεως.

— Επί του αμιγώς βεβαιωτικού χαρακτήρα της προσβαλλομένης αποφάσεως

121 Με την προσβαλλομένη απόφαση (σ. 9, έβδομο εδάφιο), η Επιτροπή έκρινε ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά «τα μέτρα ενισχύσεως του WBM». Η δήλωση αυτή περί συμβατού δεν περιορίζεται επομένως μόνο στις τροποποιήσεις που επήλθαν στον WBM και κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή στις 27 Οκτωβρίου 1994. Επομένως, τίθεται το ζήτημα αν η προσβαλλομένη απόφαση, καθόσον κρίνει ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά οι ενισχύσεις που εγκρίθηκαν ήδη με τις αποφάσεις της 25ης Νοεμβρίου 1992 και της 29ης Μαρτίου 1994, είναι αμιγώς βεβαιωτική των αποφάσεων αυτών, περίπτωση μη αποτελούσα πράξη δεκτική προσφυγής (βλ. την προαναφερθείσα ανωτέρω στη σκέψη 108 νομολογία), εφόσον μια τέτοια απόφαση δεν παρέχει στους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να προκαλέσουν νέα έναρξη των συζητήσεων επί της νομιμότητας της βεβαιωθείσας πράξεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Μαρτίου 1961, 42/59 και 49/59, Snupat κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 599· προαναφερθείσα απόφαση του Πρωτοδικείου Tremblay κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 49).

122 Συναφώς, πρώτον, φαίνεται ότι από την προσβαλλομένη απόφαση προκύπτει ότι η Επιτροπή προέβη μόνο σε έλεγχο των μέτρων ενισχύσεως που κοινοποιήθηκαν στις 27 Οκτωβρίου 1994, δηλαδή την απαλλαγή για το ύδωρ αποπλύσεως, την απαλλαγή για τα κατάλοιπα αποχρωματισμού και την απαλλαγή για τα απόβλητα ανακυκλώσεως πλαστικών υλών. Έτσι, η Επιτροπή υπενθυμίζει κατ' αρχάς (σ. 1, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως) ότι «στις 22 Νοεμβρίου 1992 ενέκρινε το αρχικό κείμενο της προτάσεως του νόμου επί του οποίου στηρίζονταν οι απαλλαγές». Στη συνέχεια (σ. 4 έως 6 της αποφάσεως), η Επιτροπή περιγράφει μόνον τις τρεις κοινοποιηθείσες απαλλαγές, κατόπιν, κατά τη νομική εκτίμηση (σ. 6 έως 10), εξετάζει αν αυτά τα μέτρα ενισχύσεως συμβιβάζονται με την κοινή αγορά.

123 Βέβαια, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι (σκέψη 9, πέμπτο εδάφιο, της αποφάσεως) ως προς τις ήδη εγκριθείσες στις 25 Νοεμβρίου 1992 ενισχύσεις, ιδίως περί της ελαφρύνσεως υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων (όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση της 29ης Μαρτίου 1994) και της απαλλαγής για το ύδωρ αρδεύσεως, «δεν κρίνει αναγκαίο να αναθεωρήσει την απόφασή της του 1992 δεδομένου ότι τα προβληθέντα στα προηγούμενα εδάφια επιχειρήματα [της προσβαλλομένης αποφάσεως] ισχύουν επίσης για το αρχικό κείμενο του νόμου».

124 Πάντως, το απόσπασμα αυτό, τιθέμενο εντός του πλαισίου του, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ένδειξη του ότι οι ήδη εγκριθείσες με τις αποφάσεις της 25ης Νοεμβρίου 1992 και της 29ης Μαρτίου 1994 ενισχύσεις είχαν αποτελέσει αντικείμενο νέου ελέγχου με την προσβαλλόμενη απόφαση.

125 Τούτο πρέπει να νοηθεί ως απάντηση στις καταγγελίες της προσφεύγουσας και της VEWIN της 16ης Δεκεμβρίου 1994 και της 17ης Μαρτίου 1995, με τις οποίες οι καταγγέλλουσες ζητούσαν να κινηθεί η διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης όσον αφορά όλα τα μέτρα ενισχύσεως του WBM τονίζοντας: «Πρόκειται πράγματι για συνολικό μέτρο (...) στο οποίο όλοι οι φόροι, απαλλαγές και [όλες οι] ελαφρύνσεις συνιστούν ένα αδιάρρηκτο σύνολο» (συμπληρωματική καταγγελία της 17ης Μαρτίου 1995, σημείο 8.4). Τούτο δεν σημαίνει ότι η Επιτροπή, με την προσβαλλομένη απόφαση, προέβη σε νέο έλεγχο των ενισχύσεων που αποτέλεσαν αντικείμενο των αποφάσεων της 25ης Νοεμβρίου 1992 και της 29ης Μαρτίου 1994, έχει όμως την έννοια ότι οι λόγοι που οδήγησαν την Επιτροπή να κρίνει ότι οι εν λόγω ενισχύσεις συμβιβάζονται με την κοινή αγορά με τις αποφάσεις της 25ης Νοεμβρίου 1992 και της 29ης Μαρτίου 1994 δεν μετεβλήθησαν με την προσβαλλομένη απόφαση.

126 Το γεγονός ότι η προσβαλλομένη απόφαση περιλαμβάνει απάντηση σε ερώτηση που διατυπώθηκε στην καταγγελία της προσφεύγουσας ουδεμία επιρροή ασκεί επί του ενδεχομένως παραδεκτού της παρούσας προσφυγής.

127 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι οι εκδιδόμενες από την Επιτροπή αποφάσεις στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων απευθύνονται στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη και όταν οι αποφάσεις αυτές αφορούν κρατικά μέτρα που έχουν καταγγελθεί ως κρατικές ενισχύσεις αντίθετες προς τη Συνθήκη και η Επιτροπή αρνείται να κινήσει την προβλεπόμενη στο άρθρο 93, παράγραφος 2, διαδικασία, διότι κρίνει ότι τα καταγγελθέντα μέτρα συμβιβάζονται με την κοινή αγορά (προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, σκέψη 45).

128 Όταν, όπως εν προκειμένω, η Επιτροπή απαντά, επ' ευκαιρία ελέγχου νέων ενισχύσεων, σε επιχείρημα ή ένσταση καταγγέλλοντος ως προς ήδη εγκριθείσες διαφορετικές ενισχύσεις, το γεγονός αυτό δεν καταδεικνύει καθεαυτό ότι οι ενισχύσεις αυτές αποτέλεσαν αντικείμενο νέου ελέγχου εκ μέρους της Επιτροπής. Η υιοθέτηση αντίθετης λύσεως θα οδηγούσε στο ότι μια επιχείρηση μπορεί, καταθέτοντας απλώς καταγγελία κατά ήδη εγκριθέντων μέτρων ενισχύσεως, να παρατείνει την προθεσμία ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως της εγκριτικής αποφάσεως, στην περίπτωση που η προθεσμία αυτή δεν έχει ακόμα παρέλθει, ή να δημιουργήσει νέα προθεσμία, στην περίπτωση που η εγκριτική απόφαση έχει καταστεί απρόσβλητη κατά τον χρόνο καταθέσεως της καταγγελίας, αφού η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής του άρθρου 173 της Συνθήκης είναι δημοσίας τάξεως (προαναφερθείσα απόφαση Mutual Aid Administration Services κατά Επιτροπής, σκέψη 38).

129 Κατά τα λοιπά, η Επιτροπή δεν υποχρεούνταν να επανεξετάσει με την προσβαλλομένη απόφαση την ελάφρυνση υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων και την απαλλαγή για το ύδωρ αρδεύσεως που είχαν ήδη εγκριθεί, εφόσον οι επελθούσες τροποποιήσεις του WBM που κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή στις 27 Οκτωβρίου 1994 συνιστούν διαφορετικά μέτρα ενισχύσεως που δεν μπορούν να επηρεάσουν την κρίση της Επιτροπής επί του αρχικού σχεδίου του WBM στις από 25 Νοεμβρίου 1992 και 29 Μαρτίου 1994 αποφάσεις της (προαναφερθείσα απόφαση Heineken Brouwerijen, σκέψη 21).

130 Συναφώς, η προσφεύγουσα αναγνώρισε εξάλλου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, ότι δύο από τα τρία μέτρα ενισχύσεως που κοινοποιήθηκαν στις 27 Οκτωβρίου 1994, δηλαδή η απαλλαγή για τα κατάλοιπα αποχρωματισμού και η απαλλαγή για τα απόβλητα ανακυκλώσεως πλαστικών υλών, δεν έχουν καμία σχέση με τις εγκριθείσες με τις αποφάσεις της 25ης Νοεμβρίου 1992 και της 29ης Μαρτίου 1994 ενισχύσεις.

131 Πράγματι, δεν μπορεί εύλογα να υποστηριχθεί ότι η απαλλαγή για τα κατάλοιπα αποχρωματισμού και η απαλλαγή για τα απόβλητα ανακυκλώσεως πλαστικών υλών, που αφορούν τον φόρο επί των αποβλήτων και απευθύνονται σε ομάδα συγκεκριμένων δυνητικών δικαιούχων, δηλαδή τη βιομηχανία χαρτιού και χαρτονιού και τη βιομηχανία ανακυκλώσεως πλαστικών υλών, μπορούν να επηρεάσουν τα αποτελέσματα της ελαφρύνσεως υπέρ των αυτοτροφοδοτού-

μενων επιχειρήσεων και της απαλλαγής για το ύδωρ αρδεύσεως, που αφορούν τον φόρο επί των υπογείων υδάτων και ευνοούν τη συλλογή ύδατος από τις ίδιες τις επιχειρήσεις.

132 Επομένως, λαμβανομένου υπόψη του διαφορετικού χαρακτήρα των απαλλαγών σχετικά με τον φόρο επί των αποβλήτων, αφενός, και των απαλλαγών που αφορούσαν τον φόρο επί των υπογείων υδάτων, αφετέρου, αποκλείεται η απαλλαγή για τα κατάλοιπα αποχρωματισμού και η απαλλαγή για τα απόβλητα ανακυκλώσεως πλαστικών υλών, που κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή στις 27 Οκτωβρίου 1994, να μπόρεσαν να επηρεάσουν την κρίση της Επιτροπής για τις από 25 Νοεμβρίου 1992 και 29 Μαρτίου 1994 αποφάσεις της επί της ελαφρύνσεως υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων και της απαλλαγής για το ύδωρ αρδεύσεως.

133 Πάντως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το τρίτο μέτρο ενισχύσεως που κοινοποιήθηκε στις 27 Οκτωβρίου 1994, δηλαδή η απαλλαγή για το ύδωρ αποπλύσεως, μπορούσε να επηρεάσει την κρίση επί της ελαφρύνσεως υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων. Η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι οι επιχειρήσεις που δικαιούνται της απαλλαγής για το ύδωρ αποπλύσεως είναι συχνά αυτοτροφοδοτούμενες επιχειρήσεις που απολαύουν ήδη φορολογικής ελαφρύνσεως από τον φόρο επί των υπογείων υδάτων, πράγμα το οποίο επιδεινώνει τα αποτελέσματα της ελαφρύνσεως υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων.

134 Το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί. Πράγματι, η ενίσχυση της οποίας απολαύουν οι αυτοτροφοδοτούμενες επιχειρήσεις και η οποία εγκρίθηκε με τις αποφάσεις της 25ης Νοεμβρίου 1992 και 29ης Μαρτίου 1994 ουδόλως επηρεάστηκε από την απαλλαγή για το ύδωρ αποπλύσεως, εφόσον η τελευταία αυτή απαλλαγή εφαρμόζεται σε όλα τα υπόγεια ύδατα που χρησιμοποιούνται για την απόπλυση των επαναχρησιμοποιούμενων συσκευασιών, το υπόγειο δε αυτό ύδωρ είτε το προμηθεύει επιχείρηση διανομής ύδατος είτε συλλέγεται από την ίδια την επιχείρηση (βλ. ανωτέρω σκέψη 83). Υπό τις συνθήκες αυτές, η απαλλαγή για το ύδωρ αποπλύσεως δεν μπορεί να επηρεάζει τα αποτελέσματα της ελαφρύνσεως υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων και της απαλλαγής για το ύδωρ αρδεύσεως, που εγκρίθηκαν με τις αποφάσεις της 25ης Νοεμβρίου 1992 και 29ης Μαρτίου 1994.

135 Εξάλλου, το γεγονός ότι στις 23 Δεκεμβρίου 1994 το Ολλανδικό Κοινοβούλιο ψήφισε τον WBM στο σύνολό του και όχι μόνον τις τροποποιήσεις που κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή στις 27 Οκτωβρίου 1994 δεν αποδεικνύει ότι η Επιτροπή επανεξέτασε, κατόπιν της κοινοποιήσεως αυτής, τα μέτρα ενισχύσεως που είχε ήδη κρίνει ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά.

136 Περαιτέρω, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να αντλεί επιχείρημα από το γεγονός ότι η Επιτροπή με έγγραφο της 25ης Ιανουαρίου 1995 ζήτησε από την Ολλανδική Κυβέρνηση να της αποστείλει τα τελικά κείμενα του WBM. Πράγματι, η αποστολή στην Επιτροπή του πλήρους κειμένου του WBM, όπως ψηφίστηκε από το Ολλανδικό Κοινοβούλιο στις 23 Δεκεμβρίου 1994, βεβαίωσε απλώς την Επιτροπή ότι τα μέτρα ενισχύσεως του WBM, που κοινοποιήθηκαν στις 27 Οκτωβρίου 1994, διέφεραν από τα μέτρα ενισχύσεως που είχαν ήδη εγκριθεί στις 25 Νοεμβρίου 1992 και 29 Μαρτίου 1994.

137 Εξάλλου, ο διαφορετικός αυτός χαρακτήρας των διαφόρων μέτρων ενισχύσεως που υποβλήθηκαν στην κρίση της Επιτροπής συνεπάγεται την απόρριψη κάθε επιχειρηματολογίας αντλούμενης από την προβαλλόμενη πρακτική των ολλανδικών αρχών, η οποία συνίσταται στην υποβολή στην Επιτροπή διαδοχικών προσωρινών σχεδίων.

138 Η προσφεύγουσα δεν μπορεί περαιτέρω να επικαλείται ότι η Επιτροπή τροποποίησε, προτού εκδοθεί η προσβαλλομένη απόφαση, το πλαίσιο εκτιμήσεώς της μέσω της εκδόσεως των προαναφερθέντων κοινοτικών κανόνων για τις ενισχύσεις υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος. Πράγματι, οι κανόνες αυτοί ορίζουν ρητώς (σημείο 4.2) ότι «δεν επηρεάζουν την εφαρμογή των συστημάτων που έχουν ήδη εγκριθεί κατά τη δημοσίευσή τους». Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, η Επιτροπή υποχρεούνταν να επανεξετάσει, κατά την έκδοση της από 29 Μαρτίου 1994 αποφάσεώς της και όχι κατά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, τις ενισχύσεις που είχαν ήδη εγκριθεί με την από 25 Νοεμβρίου 1992 απόφασή της. Πράγματι, η απόφαση της 29ης Μαρτίου 1994, που κρίνει ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά οι τροποποιήσεις των εγκριθεισών στις 25 Νοεμβρίου 1992 ενισχύσεων, είναι μεταγενέστερη της δημοσιεύσεως στην Επίσημη Εφημερίδα των κοινοτικών κανόνων, που έγινε στις 10 Μαρτίου 1994. Η απόφαση όμως της 29ης Μαρτίου 1994 κατέστη απρόσβλητη (βλ. ανωτέρω σκέψη 114).

139 Εξάλλου, εφόσον οι κοινοποιηθείσες στις 27 Οκτωβρίου 1994 ενισχύσεις διαφέρουν από αυτές που εγκρίθηκαν ήδη στις 25 Νοεμβρίου 1992 και 29 Μαρτίου 1994, η Επιτροπή θα παραβίαζε τις αρχές της ασφαλείας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, εάν προέβαινε σε νέο έλεγχο των ήδη εγκριθεισών ενισχύσεων με την προσβαλλομένη απόφαση. Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι, κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, οι ενισχύσεις του WBM είχαν ήδη τεθεί σε ισχύ από τις ολλανδικές αρχές. Ακόμα όμως και αν οι αρχές αυτές είχαν θέσει σε ισχύ το σύνολο των ενισχύσεων του WBM, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων που είχαν κοινοποιηθεί στις 27 Οκτωβρίου 1994 αλλά δεν είχαν ακόμη εγκριθεί, η απαγόρευση της θέσεώς τους σε εφαρμογή του άρθρου 93, παράγραφος 3, τελευταία φράση, της Συνθήκης δεν θα εφαρμοζόταν πάντως επί της ελαφρύνσεως υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων και επί της απαλλαγής για το ύδωρ αρδεύσεως, εφόσον πρόκειται για διαφορετικά μέτρα ενισχύσεως που έχουν αποτελέσει αντικείμενο προηγούμενης εκτιμήσεως (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Heineken Brouwerijen, σκέψη 22).

140 Επομένως, τα δύο μέτρα ενισχύσεως του WBM για τα οποία η προσφεύγουσα έχει την ιδιότητα του ενδιαφερομένου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, είχαν όχι μόνον κριθεί ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά, αλλά είχαν, εξάλλου, τεθεί σε εφαρμογή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 93, παράγραφος 3, τελευταία φράση, της Συνθήκης. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή μπορούσε να προβεί μόνο σε επανεξέταση της ελαφρύνσεως υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων και της απαλλαγής για το ύδωρ αρδεύσεως, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης στο άρθρο 93, παράγραφος 1, της Συνθήκης, διαδικασίας για τις υφιστάμενες ενισχύσεις.

141 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η προσβαλλομένη απόφαση πρέπει να θεωρείται ως απόφαση αμιγώς βεβαιωτική των αποφάσεων της 25ης Νοεμβρίου 1992 και 29ης Μαρτίου 1994, στο μέτρο που κρίνει ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά η ελάφρυνση υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων και η απαλλαγή για το ύδωρ αρδεύσεως. Εφόσον οι προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως των δύο βεβαιωθεισών αποφάσεων είχαν ήδη εκπνεύσει κατά τον χρόνο ασκήσεως της παρούσας προσφυγής, η προσφυγή αυτή είναι απαράδεκτη καθόσον θέτει υπό αμφισβήτηση την εκτίμηση της Επιτροπής ως προς τις δύο ήδη εγκριθείσες ενισχύσεις.

Γ — *Επί των ειδικών περιστάσεων που επικαλείται η προσφεύγουσα για να δικαιολογήσει το παραδεκτό της προσφυγής*

142 Πρέπει να τονιστεί ότι, με το δικόγραφο της προσφυγής της, η προσφεύγουσα προβάλλει δύο ακόμη επιχειρήματα τα οποία, ανεξαρτήτως του αν είναι ενδιαφερόμενος υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, δικαιολογούν το παραδεκτό της παρούσας προσφυγής.

143 Πρώτον, η προσφεύγουσα τονίζει ότι κατέθεσε καταγγελία στην Επιτροπή και κατόπιν μια συμπληρωματική καταγγελία, μνεία των οποίων κάνει η προσβαλλομένη απόφαση. Η προσφεύγουσα κρίνει ότι η προσφυγή πρέπει να κριθεί παραδεκτή για την προστασία των διαδικαστικών δικαιωμάτων, τα οποία μπορεί να επικαλείται ως καταγγέλλουσα κατά της Επιτροπής. Συναφώς, η Επιτροπή υποχρεούται, σε περίπτωση «προκαταρκτικής διαδικασίας», όταν αντιμετωπίζει καταγγελία στην οποία αναπτύσσονται σοβαρά επιχειρήματα σχετικά με το συμβατό μέτρου ενισχύσεως, να προβεί σε λεπτομερή και αμερόληπτη έρευνα της υποθέσεως και, όταν έχει την πρόθεση να απορρίψει την καταγγελία, να δώσει προηγουμένως στον προσφεύγοντα τη δυνατότητα να λάβει θέση ως προς τα στοιχεία που συνέλεξε η Επιτροπή και τα συναφή συμπεράσματα στα οποία κατέληξε (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Νοεμβρίου 1991, C-269/90, Technische Universität München, Συλλογή 1991, σ. I-5469, και αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1995, T-49/93, SIDE κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2501, και Sytraval και Brink's France κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα).

144 Στην πραγματικότητα, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν έχει υποχρέωση να προβεί σε ακρόαση των καταγγελλόντων κατά την προκαταρκτική φάση του ελέγχου των ενισχύσεων που θεσπίζει το άρθρο 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης (προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, σκέψη 59). Πράγματι, το να επιβάλλεται στην Επιτροπή να προβαίνει, στο πλαίσιο της προκαταρκτικής διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, σε κατ' αντιπαράθεση συζήτηση με τον καταγγέλλοντα θα οδηγούσε σε ασυμφωνία μεταξύ της προβλεπόμενης στη διάταξη αυτή διαδικασίας και της διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης (ίδια σκέψη).

145 Επομένως, το επιχείρημα της προσφεύγουσας που αντλείται από τη φερόμενη προσβολή των διαδικαστικών της δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια της «προκαταρκτικής διαδικασίας» πρέπει να απορριφθεί.

146 Δεύτερον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, στην περίπτωση που οι ενισχύσεις τεθούν σε εφαρμογή μέσω φορολογικών ή παραφορολογικών εισφορών, τα πρόσωπα και οι επιχειρήσεις που υποβάλλονται σε τέτοιους φόρους ή εισφορές μπορούν να αντιταχθούν ενώπιον του εθνικού δικαστή στην καταβολή τους ή να ζητήσουν την επιστροφή τους (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 21ης Νοεμβρίου 1991, C-354/90, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires και Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, Συλλογή 1991, σ. I-5505, σκέψεις 12 επ., της 11ης Μαρτίου 1992, C-78/90 έως C-83/90, Compagnie commerciale de l'Ouest, Συλλογή 1992, σ. I-1847, της 11ης Ιουνίου 1992, C-149/91 και C-150/91, Sanders Adour και Guyomarc'h Orthez Nutrition animale, Συλλογή 1992, σ. I-3899, σκέψεις 25 και 26, της 16ης Δεκεμβρίου 1992, C-17/91, Lornoy κ.λπ., Συλλογή 1992, σ. I-6523, και C-114/91, Claeys, Συλλογή 1992, σ. I-6559). Το δικαίωμα αυτό στερείται πρακτικού αποτελέσματος αν οι υπόχρεοι του φόρου ή της εισφοράς δεν μπορούν να αντικρούσουν ενώπιον του Πρωτοδικείου την έγκριση της χορηγηθείσας ενισχύσεως εκ μέρους της Επιτροπής. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή θα διέθετε αποκλειστική αρμοδιότητα ως προς την εκτίμηση της συμβατότητας των μέτρων ενισχύσεως με την κοινή αγορά και οι εθνικοί δικαστές δεν θα είχαν καμία αρμοδιότητα να ελέγχουν τη δράση της Επιτροπής στον τομέα αυτό. Επομένως, αν η παρούσα προσφυγή πρέπει να κριθεί απαράδεκτη, ο έλεγχος της αποφάσεως της Επιτροπής να μη κινήσει την τυπική διαδικασία υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης θα διέφευγε de facto κάθε δικαστικού ελέγχου.

147 Υπενθυμίζεται εν προκειμένω ότι η προσφυγή ασκήθηκε εκπρόθεσμα όσον αφορά τα δύο μέτρα ενισχύσεως του WBM ως προς τα οποία η προσφεύγουσα έχει την ιδιότητα του ενδιαφερομένου υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Οι επικληθείσες από την προσφεύγουσα περιστάσεις ουδόλως μπορούν να κινήσουν εκ νέου την προθεσμία ασκήσεως προσφυγής του άρθρου 173 της Συνθήκης. Εξάλλου, μολονότι το εθνικό δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να αποφανθεί επί του συμβιβαστού των ενισχύσεων με την κοινή αγορά (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Αυγούστου 1994, C-44/93, Namur-Les assurances du crédit, Συλλογή 1994, σ. I-3829, σκέψη 17), μπορεί εντούτοις να εξετάσει το κύρος αποφάσεως της Επιτροπής κρίνουσας ότι η ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά. Επειδή στο Δικαστήριο επιφυλάσσεται η εξουσία να διαπιστώνει την ακυρότητα κοινοτικής πράξεως, αν αυτή προβληθεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, ο εθνικός δικαστής που κρίνει ότι η εν λόγω απόφαση είναι άκυρη υποχρεούται να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης (απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Οκτωβρίου 1987, 314/85, Foto-Frost, Συλλογή 1987, σ. 4199,

σκέψεις 14 έως 17). Η συλλογιστική της προσφεύγουσας θα οδηγούσε στο ότι κάθε προσφυγή που ασκείται ενώπιον του Πρωτοδικείου από φυσικό ή νομικό πρόσωπο επιδιώκουσα την ακύρωση πράξεως κοινοτικού οργάνου θα πρέπει να κρίνεται παραδεκτή, εφόσον τα εθνικά δικαστήρια δεν είναι αρμόδια να διαπιστώνουν τα ίδια την ακυρότητα των πράξεων των οργάνων αυτών (ίδια απόφαση, σκέψη 20). Τέτοια ερμηνεία θα είχε ως συνέπεια να στερείται κάθε έννομης σημασίας η προϋπόθεση ότι η πράξη πρέπει να αφορά ατομικά την προσφεύγουσα υπό την έννοια του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης.

148 Επομένως, το τελευταίο προβληθέν από την προσφεύγουσα επιχείρημα πρέπει επίσης να απορριφθεί.

Δ — *Γενικά συμπεράσματα*

149 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η προσβαλλομένη απόφαση μπορεί να θεωρηθεί ότι αφορά άμεσα και ατομικά την προσφεύγουσα στο μέτρο μόνον που με την απόφαση αυτή κρίνεται ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά η ελάφρυνση υπέρ των αυτοτροφοδοτούμενων επιχειρήσεων και η απαλλαγή για το ύδωρ αρδεύσεως. Πάντως, η προσβαλλομένη απόφαση, καθόσον εγκρίνει τα δύο αυτά μέτρα ενισχύσεως, είναι πράξη βεβαιωτική των αποφάσεων της 25ης Νοεμβρίου 1992 και της 29ης Μαρτίου 1994, κατά των οποίων δεν ασκήθηκε προσφυγή εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

150 Επομένως, διαπιστώνεται το απαράδεκτο της προσφυγής.

Επί των δικαστικών εξόδων

151 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικά της δικαστικά έξοδα και στα δικαστικά έξοδα της Επιτροπής, σύμφωνα με σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

152 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, τα παρεμβαίνοντα κράτη μέλη φέρουν τα δικά τους δικαστικά έξοδα. Επομένως, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών θα φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή ως απαράδεκτη.

2) Η προσφεύγουσα φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα, καθώς και τα έξοδα της Επιτροπής.

3) Το Βασίλειο των Κάτω Χωρών φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα.

Lindh García-Valdecasas Lenaerts

Cooke Jaeger

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Σεπτεμβρίου 1998.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Η Πρόεδρος

P. Lindh